

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisi: Bir Meta-Sentez Çalışması

Ayten Bülbül*

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Dilbilim, Konya, Türkiye

Makale Bilgisi

Geliş Tarihi: 06.09.2025
Kabul Tarihi: 15.12.2025
Yayın Tarihi: 31.12.2025

Anahtar sözcükler:

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi,
Yazma becerisi,
Meta-sentez araştırması

Özet

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisine odaklanan akademik araştırmaları sistematik olarak inceleyerek alandaki eğilimleri, yöntemsel yaklaşımları ve tematik odakları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin incelendiği çalışmaların meta-sentez yöntemiyle bir araya getirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, 2014–2024 yılları arasında yayımlanmış ve yalnızca yazma becerisine odaklanan araştırma makaleleri meta-sentez yöntemiyle analiz edilmiştir. Veri toplama sürecinde Ulakbim, Dergipark, Google Akademik veri tabanları taranmış; belirlenen içerme ve dışlama ölçütlerine göre uygun çalışmalar seçilmiştir. Meta-sentez yöntemine uygun olarak seçilen 80 araştırma makalesi yorumlayıcı içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiş; konu alanları, yöntemsel özellikler, elde edilen bulgular ve sonuçlar kategorize edilerek tematik olarak gruplandırılmıştır. Elde edilen bulgularda çalışmaların konu alanlarına ilişkin dağılımda bir çeşitlilik görünse de araştırma makalelerinin konu alanındaki temel özelliğinin öğretimbilimsel hedeflere ulaşmanın etkililiği üzerine olduğu saptanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi üzerine çalışmaların yöntemsel eğilimlerinin büyük ölçüde benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Çalışmalarda nitel araştırma desenlerinin baskınlığı, veri toplama aracı olarak öğrenci yazılı ürünlerinin öncelenmesi, katılımcı grubun çoğunlukla TÖMER öğrencilerinden seçilmesi ve veri çözümlemeye içerik analizinin ağırlık kazanması, alanın yöntemsel çeşitlenme potansiyelinin sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır. Araştırma makalelerinin sonuç görünümünde ise yazma eğitimi ile ilgili uygulanan model, teknik ve araç kullanımının yazma becerisinin gelişimine olumlu katkı sağladığı ve ölçme değerlendirmeye yönelik başarılı girişimlerin var olduğu ortaya konmuştur. Öte yandan yazma sürecinde materyallerin eksikliği, zorlukların çeşitli kaynaklarının betimlenmesi ve öğrencilerin metin oluşturmada yaşadıkları dilsel ve metinsel problemlerin yer aldığı olumsuz durumları ortaya koyan çalışmalara da rastlanmıştır. Araştırma makalelerinin sonuç bölümleri bütüncül bir şekilde değerlendirildiğinde, yazma becerisinin gelişimi ve başarısı ile sonuçlanan çalışmaların daha az olduğu, genellikle bu becerideki sorunların betimlendiği çalışmaların sayıca üstün olduğu saptanmıştır. Çalışma, yazma becerisine yönelik araştırma eğilimlerini bütüncül biçimde sunarak hem uygulayıcılara hem de araştırmacılara önemli çıkarımlar ortaya koymasının yanı sıra gelecekteki araştırmalara ışık tutmaktadır.

Writing Skills in Teaching Turkish as a Foreign Language: A Meta-Synthesis Analysis

Article Info

Received: 06.09.2025
Accepted: 15.12.2025
Published: 31.12.2025

Keywords:

Teaching Turkish as a foreign language,
Writing skills,
Meta-synthesis research

ABSTRACT

This study aims to systematically examine scholarly research concerning writing skills in the context of teaching Turkish as a foreign language, with the objective of elucidating prevailing trends, methodological approaches, and thematic orientations within the field. Accordingly, the research synthesizes studies that specifically investigate writing skills by employing a meta-synthesis methodology. The analysis encompasses research articles published between 2014 and 2024 that exclusively address writing skills. During the data collection phase, databases such as Ulakbim, Dergipark, and Google Scholar were systematically searched, and studies were selected based on predetermined inclusion and exclusion criteria. In total, 80 research articles were analyzed using interpretive content analysis, and their subject areas, methodological features, findings, and outcomes were categorized and thematically organized. The findings reveal that, although there is some variety in the distribution of subject areas, the primary focus remains on the effectiveness of pedagogical interventions. Methodologically, the studies exhibit considerable homogeneity: qualitative research designs predominate, student-written texts are prioritized as the main data collection instruments, participants are predominantly TÖMER students, and content analysis is the principal analytic method. This indicates that the potential for methodological diversification in the field has remained limited. In terms of results, the studies underscore the positive impact of various instructional models, techniques, and tools on the development of writing skills, as well as noteworthy progress in assessment and evaluation practices. A comprehensive evaluation of the findings suggests that, while a minority of studies report improvements and successes in writing skills, the majority concentrate on delineating obstacles and limitations. By providing a comprehensive overview of research trends pertaining to writing skills, this study offers valuable insights for both practitioners and researchers, while simultaneously delineating potential avenues for future scholarly inquiry in the field.

To cite this article:

Bülbül, A. (2025). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi: Bir meta-sentez çalışması. *Edutech Research*, 3(2), 118-146.

*Corresponding Author: Ayten Bülbül, asahin@erbakan.edu.tr

This article is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)

GİRİŞ

Yabancı/İkinci dil öğretiminde dört temel dil becerisi arasında yer alan yazma, bireyin hedef dilde düşüncelerini, duygularını ve dünya bilgisini yazılı biçimde ifade edebilmesini sağlayan üretim odaklı bir beceridir. Düşünce ve bilgileri etkin bir biçimde iletişimsel olarak kullanabilme yazma becerisinde yetkinliği ifade etmektedir. Bu beceride yetkin olmayı Hyland (2019, s. 3) dilbilgisel yapıların ve metinsel özelliklerin farkında olma, yaratıcı ifadeler kullanma, yazma sürecini tasarlama, içerik, tür ve bağlam bilgisini bilme ve kullanabilme olarak tanımlar. Benzer olarak Diller için Avrupa Ortak Çerçeve Metninde de yazma becerisi kişilerarası karşılıklı yazma alışverişi ve bilgi aktarımı ile ilişkilendirilmiştir. Bu nedenle bu becerinin yazılı etkileşim olarak adlandırıldığı görülmektedir (Council of Europe, 2001; 2020). Tüm bu nitelikler dikkate alındığında yazma becerisi gerek dilbilgisel ve metin dil bilimsel yeterlik gerekse bağlam temelli becerilerin bütüncül kullanımını gerektirdiğinden, öğrenenler için edinimi en karmaşık dilsel süreçlerden biri olarak kabul edilmektedir (Reid, 2002; Klimova, 2014; Hyland, 2019; Okumuş Ceylan, 2019; Aminah ve Supriadi, 2023).

Yabancı/İkinci dil öğretiminde yazma becerisinin ayrı bir disiplin olarak tanınmasıyla birlikte yazma eğitimi ve öğretimine yönelik çeşitli yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımlar “*yapısal, işlevsel, tür, içerik, süreç ve betimleyici*” olarak sıralanmaktadır (Hyland, 2019, s. 3). Bu yaklaşımlar temelinde de yabancı/ikinci dilde yazma becerisinin eğitimi ve öğretimine yönelik çeşitli yöntem ve tekniklerle birlikte uygun materyaller de geliştirilmiştir. Söz konusu yaklaşımların belirlenmesi, yaklaşımlara uygun yöntem ve tekniklerin geliştirilmesi ve yazma materyallerinin oluşturulması alan yazınında yazma becerisi öğretimi ve öğrenimi üzerine gerçekleştirilecek çalışmalara da yön vermiştir. Bu çalışmaların temel özellikleri yazma materyallerinin uygunluğu, yabancı/ikinci dilde dilbilgisel yapıların ve sözcüklerinin doğru ve etkin kullanımı, farklı yazma modellerinin yazma niteliğine etkisi, yazma becerisinde öğrenci ve öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi ve yazma becerisinin bireysel farklılıklar kapsamında incelenmesi olarak sıralanabilir. Aynı zamanda yazma becerisinde ölçme ve değerlendirmeye yönelik araçların geliştirilmesi de bir diğer çalışma alanını oluşturmaktadır. Görüldüğü üzere yazma becerisinin öğretimi ve öğrenimi üzerine gerçekleştirilen çalışmaların temel odağı öğretim bilimsel hedeflere ulaşmanın etkililiği üzerinedir. Etkili bir yazma öğretimi ve öğrenimi yalnızca dilbilgisel doğruluk ve metin yapısına yönelik teknik becerilerle sınırlı kalmamakta aynı zamanda öğrencilerin metin üretim sürecinde karşılaştıkları bilişsel, duyuşsal, toplumsal ve kültürel zorlukları da içermektedir. Bilindiği üzere her dilin yazma biçimleri toplumsal ve kültürel etmenler çerçevesinde belirlenmekte ve dil öğrencisinin bilişsel ve duyuşsal gelişimi ile de şekillenmektedir. Nitekim günümüzde artan uluslararası öğrenci hareketliliği, yabancı/ ikinci dil öğrenen bireylerin yazma gereksinimlerini daha da çeşitlendirmiştir. Bu çeşitliliği öğrencilerin akademik, mesleki, kişisel vb. amaç odaklı, kurumsal beklentiler, eğitim gereklilikleri gibi bağlamsal, dilbilgisel yapı, sözcük ve metinsel düzenleme gibi dilbilimsel, özgüven, kaygı, tutum, motivasyon gibi bilişsel-stratejik ve duyuşsal gereksinimleri çerçevelemektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde yabancı/ikinci dilde yazma becerisi öğretimi ve öğrenimi zorluklar ve gereksinimler çerçevesinde yeni çalışmaların yapılmasına da yön vermektedir.

Yabancı/İkinci dilde yazma becerisi üzerine gerçekleştirilen alan yazındaki çalışmalar temelde bu beceride yetkinliğin sağlanmasına ve yazma gereksinimlerinin çeşitliliğine yanıt olacak şekilde çerçevelenmiştir. Aynı zamanda yazma becerisinin çeşitli etmenler kapsamındaki zorluklarının temelde aşılması üzerine araştırmalar da yapılmaktadır. Bu durum aslında yabancı/ikinci dil öğretiminin gereksinimler, zorluklar ve yeni kuram ve modellerin ortaya çıkmasıyla birlikte zaman içerisinde değiştiğinin önemli bir göstergesidir (Çetin, 2017).

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi üzerine yapılan çalışmalara odaklanarak sistematik bir derleme sunmayı amaçlamaktadır. Dünya genelinde uluslararasılaşmaya

verilen önemle birlikte Türkiye'nin de bu alanda yeni politikalar geliştirmesi ve bunları uygulamaya başlaması ile birlikte uluslararası öğrenci sayısındaki yüksek artış (YÖK, 2024, s. 9) yabancı dil olarak Türkçe öğretimindeki çalışmaların nicel ve nitel düzeyde artmasına katkı sağlamıştır ve sağlamaya da devam etmektedir. Öte yandan gerek nicel gerekse nitel artış ile birlikte alan yazında yürütülen çalışmaların derlenmesi, yeni araştırma alanlarının ortaya konması da bir gereklilik haline gelmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili araştırmaların değerlendirilmesi ve raporlaştırılması yabancı/ikinci dil öğretimi alanında gerçekleştirilen çalışmaların temel eğilimlerinin saptanması yeni araştırma konularının belirlenmesi aşamasında önemli rol oynar. Bu bağlamda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılacak her alan yazın taraması hem bilimsel gelişim hem de alana yönelik yeni bakış açılarının edinilmesinde önemli bir yere sahiptir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki söz konusu çalışmaların *kaynakça derleme ve sınıflama çalışmaları* ile yapılan araştırmaların eğilimlerinin betimlenmesinin amaçlandığı *değerlendirme çalışmaları* olmak üzere iki eksende gerçekleştiği görülmektedir (Baki, 2019, s. 23-24).

Kaynakça derleme ve sınıflama çalışmalarının temel özellikleri genellikle belirli bir tarih aralığında gerçekleştirilen bilimsel araştırmaların tanıtıldığı, sıralandığı ve sınıflandırıldığı çalışmalardır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında 2000'li yıllar itibariyle pek çok kaynakça derleme ve sınıflama çalışması yapılmıştır (Erdem, 2009; Göçer, Tabak ve Coşkun, 2012; Çiftçi ve Demirci, 2018; Arıcı ve Günaydın, 2019; Güleç ve Özdemir, 2020; 2021). Bu kaynakça derleme ve sınıflama çalışmaları yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yeni çalışmaların ortaya konmasında destekleyici bir nitelik sergilemektedir. Bu çalışmaların yanı sıra alana özgü araştırmaların eğilimlerinin betimlendiği değerlendirme çalışmaları da bulunmaktadır. Bu çalışmaların ise belli bir tema altında çeşitli bilimsel araştırmaların kapsam, yöntem, bulgu ve sonuçlarının bütüncül bir bakış açısıyla sentezlenmesi temel özelliğidir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimindeki değerlendirme çalışmalarının genel çerçevesinde en sık lisansüstü tezler üzerine odaklanıldığı anlaşılmaktadır (Büyükkiz, 2014; Küçük ve Kaya, 2018; Ayrancı, 2019; Baki, 2019; Ergül ve diğ., 2019; Maden ve Önal, 2021). Bunun dışında sözcük öğretimi üzerine makalelerin temel eğilimlerinin saptandığı (Erol, 2021; Kansız ve Bekiroğlu, 2023), ders kitapları üzerine yapılan incelemeler (Dilber, 2018; Kemiksiz, 2021; Maden, 2021; Yalap ve Bakal, 2022), belli bir tarih aralığında makalelerin değerlendirilmesi (Erdem ve diğ., 2015; Biçer, 2017; Demir ve Özdemir, 2017; Gülden, 2023; Ülbeği ve Çiftçi, 2023), metin sadeleştirme üzerine yapılan değerlendirmeler (Kaya ve Avşar, 2024), Türk soylulara yönelik çalışmaların değerlendirilmesi (Biçer ve Alan, 2019), Türk dizi ve filmlerin öğretimi üzerine yapılan çalışmaların değerlendirilmesi (Eryılmaz, 2024), belirli dergilerde yayınlanan makalelerin değerlendirilmesi (Aljaradat ve Yıldız, 2024) gibi çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Söz konusu çalışmalarda farklı temalar altında bilimsel çalışmaların içerik analizi veya meta-sentez yöntemiyle incelenerek niteliksel değerlendirmeler yapıldığı anlaşılmaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi üzerine son yıllarda değerlendirme çalışmalarına yer verildiği gözlemlenmektedir. Yazma becerisi üzerine gerçekleştirilen değerlendirme çalışmalarının bir bölümü hata çözümlemesi çalışmalarının eğilimlerinin saptanması üzerinedir (Uzdu-Yıldız ve Çetin, 2020; Günaydın ve Bozkurt, 2023). Yabancı/İkinci dilde üretilen yazılı metinlerde tümcenin dilsel bileşenleri kapsamında kabul edilebilirliğini denetleyen hata çözümleme çalışmalarının (Bülbül ve Karakaş, 2024, s. 120) sistematik incelemelerinde bulgular üzerine odaklanıldığı görülmektedir. Uzdu-Yıldız ve Çetin (2020) hata çözümleme çalışmalarının bulgularını değerlendirerek dilsel bileşenlerdeki hataların sıklığını belirlemişlerdir. Bununla birlikte Günaydın ve Bozkurt (2023) hata çözümleme çalışmalarının bulgularını yeniden değerlendirerek dilsel bileşenlerdeki yanlışların nicel dağılımlarına odaklanmışlardır. Bu çalışmalarda değerlendirilen bilimsel araştırmalar 2010-2019 (Uzdu Yıldız ve Çetin, 2020) ile 2000 -2021 (Günaydın ve Bozkurt, 2023) yıllarında hazırlanmış makale ve lisansüstü tezler ile sınırlandırılmıştır. Yazma becerisi üzerine gerçekleştirilen bir diğer

değerlendirme çalışması da Uysal ve Zorpuzan'a (2021) aittir. Uysal ve Zorpuzan (2021) 66 lisansüstü tezini "tür, yıl, üniversite, anabilim dalı, konu, yöntem, desen ve veri toplama araçları" ulamlarında sistematik olarak değerlendirmişlerdir. Araştırmacılar bu tür çalışmaların genel eğilimlerini belirleyerek alan yazındaki eksik ve geliştirilmesi gereken alanları da tartışmaya açmıştır. Alan yazında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi üzerine meta-sentez çalışmalarının gerek nicel olarak az olduğu gerekse de daha sınırlı bir çerçevede yapılmış olduğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi çalışmalarının daha bütüncül ve sistematik bir çerçevede değerlendirildiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisine odaklanan akademik araştırmaları sistematik olarak inceleyerek alandaki eğilimleri, yöntemsel yaklaşımları ve tematik odakları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda şu araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yazma becerisinde araştırma makalelerinin konu alanlarının görünümü nasıldır?

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisini geliştirmeye yönelik araştırma makalelerinin yöntemsel açıdan durumu nasıldır?

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisini geliştirmeye yönelik araştırma makalelerinin sonuçları ne görünümündedir?

Yukarıdaki araştırma soruları bağlamında gerçekleştirilen bu araştırmanın, ilgili araştırmaların sonuçlarını bütüncül ve sistematik bir şekilde ortaya koymak, ulaşılan sonuçların uygulamada yer bulmasına katkı sağlamak ve bu alanda çalışmak isteyen araştırmacıları yönlendirmek gibi birçok konuda katkı sunacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden meta-sentez deseniyle yapılandırılmıştır. Meta-sentez, belirli bir konuda yapılmış nitel araştırmaları sistematik bir biçimde inceleyerek, ortak temaları, eğilimleri ve boşlukları ortaya koymayı amaçlayan üst düzey bir içerik analizi olarak tanımlanmaktadır (Sandelowski ve diğ., 2007). Meta-sentez, benzer bir konu veya olguya odaklanan bir grup çalışmayı inceleyerek genelleştirilebilir sonuçlar üretmesi (Walsh ve Downe, 2005; Leary ve Walker, 2018) ayrı ayrı elde edilmiş nitel bulguları araştırma, teori ve uygulamaya anlamlı bir şekilde aktarması (Leary ve Walker, 2018, s. 530) nedeniyle keşifsel, tümevarımsal bir araştırma tasarımı olarak kabul edilmektedir (Hoon, 2013, s. 527). Bu yöntem, yalnızca bulguların özetlenmesini değil, aynı zamanda verilerin yorumlanarak yeni anlamların oluşturulmasını hedeflemektedir. Böylece meta-sentez çalışmaları aracılığıyla araştırma bulgularının tekrarlanma durumu ve tekrarlanma biçimleri açıklığa kavuşturulmaktadır. Bu anlamda meta-sentez çalışmaları kilit bir metodoloji işlevi de görmektedir (Siddaway ve diğ., 2019). Meta-sentez çalışmalarının metodoloji işlevini Aspors ve Fransson (2015, s.78) alandaki araştırmaların özetlenmesi değil, var olan nitel araştırma bulgularının yorumsal çözümlemelerine dayanan ve yeni bilgilerin geliştirildiği metodolojik bir yaklaşım olarak açıklar. Benzer olarak Çalık ve Sözbilir'in (2014, s. 34) meta-sentez çalışmalarını, belli bir tema üzerinde yapılmış nitel araştırmaların yine nitel bir yaklaşımla incelenerek benzerlik ve farklılıklarının karşılaştırmalı olarak ortaya konması şeklinde ifade ettikleri görülmektedir. Özellikle dil öğretimi gibi uygulamalı alanlarda, farklı bağlamlarda yapılmış çalışmaların sentezlenmesi, öğretim süreçlerini geliştirmeye yönelik somut ipuçları sunması yöntemin önemli katkıları arasında sayılmaktadır. Bu yönüyle meta-sentez çalışmaları, alan yazına bütüncül bakış sağlayarak gelecekteki araştırmalara yön verebilmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında bilimsel çalışmaların son yıllarda ciddi

bir ivme kazandığı düşünüldüğünde meta-sentez çalışmalarının alandaki araştırmaların konu, kapsam, yöntem ve bulgular kapsamında birleştirilmesi, anlamlandırılması ve geniş çaplı sonuçlara ulaşılmasını mümkün kılmaktadır. Aynı zamanda ilgili araştırmaların yeterli ve eksik yönlerinin belirlenerek alan yazını açısından çalışılmamış konu ve alanlarının saptanmasına da katkı sağlamaktadır.

Meta-sentez çalışmalarının yürütülmesinde belirli adımlar bulunmaktadır. Bu adımlar şu şekilde sıralanmaktadır (Wash ve Downe, 2005; Hood, 2013):

Adım 1: Araştırma sorusu ve amacını belirleme: Bu adımda araştırma konusu kapsamında amaç ve araştırma soruları oluşturulur.

Adım 2: İlgili çalışmaları bulma: Bu adımda çalışmanın konusuna uygun anahtar sözcükler belirlenip tarama yapılacak veri tabanlarına karar verilerek alanyazın taraması yapılır.

Adım 3: Araştırma ölçütlerini belirleme: Bu adımda çalışma kapsamına alınacak uygunluk ölçütleri (makale dili, yayım yılı, dizin bilgisi, konu, kapsam vb.) belirlenir. Bu uygunluk ölçütleri çalışmanın içerme ve dışlama ölçütlerini içerir.

Adım 4: Verileri elde etme: 2. ve 3. adımlardaki aşamaların izlenmesi sonucu çalışmada incelenecek ve çözümlenecek kaynakların toplanması ve her bir araştırma metninin künyelendirilmesi adımdır. Aynı zamanda bu adımda içerik çözümleme tekniği ile kodlar, kategoriler ve ana temalar oluşturulur.

Adım 5: Verileri sentezleme: Seçilen çalışmaların çözümlendiği, ortak temalar ve bu temalara ait alt temaların oluşturulduğu aşamadır. Çalışmaların tema ve alt temalar kapsamında benzer ve farklı yönlerinin ortaya konulması yoluyla temalar sentezlenerek tümevarımsal çıkarımlarda bulunulur.

Adım 6: Yeni bulgulara ulaşma ve yorumlama: Sürecin ve bulguların ayrıntılı bir şekilde raporlaştırılması adımdır.

Bu çalışma meta-sentez araştırmalarının yukarıda belirtilen 6 adımına göre yürütülmüştür.

Tablo 1

Araştırmanın İçerme ve Dışlama Ölçütleri

İçerme Ölçütleri	Dışlama Ölçütleri
2014-2024 yılları arasında yayımlanmış araştırma makaleleri	2014 yılı öncesi yayımlanmış araştırma makaleleri
Türkçe yazılmış makaleler	Diğer dilde yazılmış makaleler
Ulusal ya da uluslararası bir dizinde taranan bilimsel bir dergide yayımlanmış araştırma makaleleri	Lisansüstü tezler, bildiri, kitap bölümü ve derleme makaleler
Yazma becerisine doğrudan odaklanması	Yazma becerisini diğer becerilerle birlikte ele alan çalışmalar
Katılımcı grubun Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerden oluşması	Katılımcı grubun yurt dışında Türkçe öğrenen bireylerden oluşması

Verilerin Toplanması

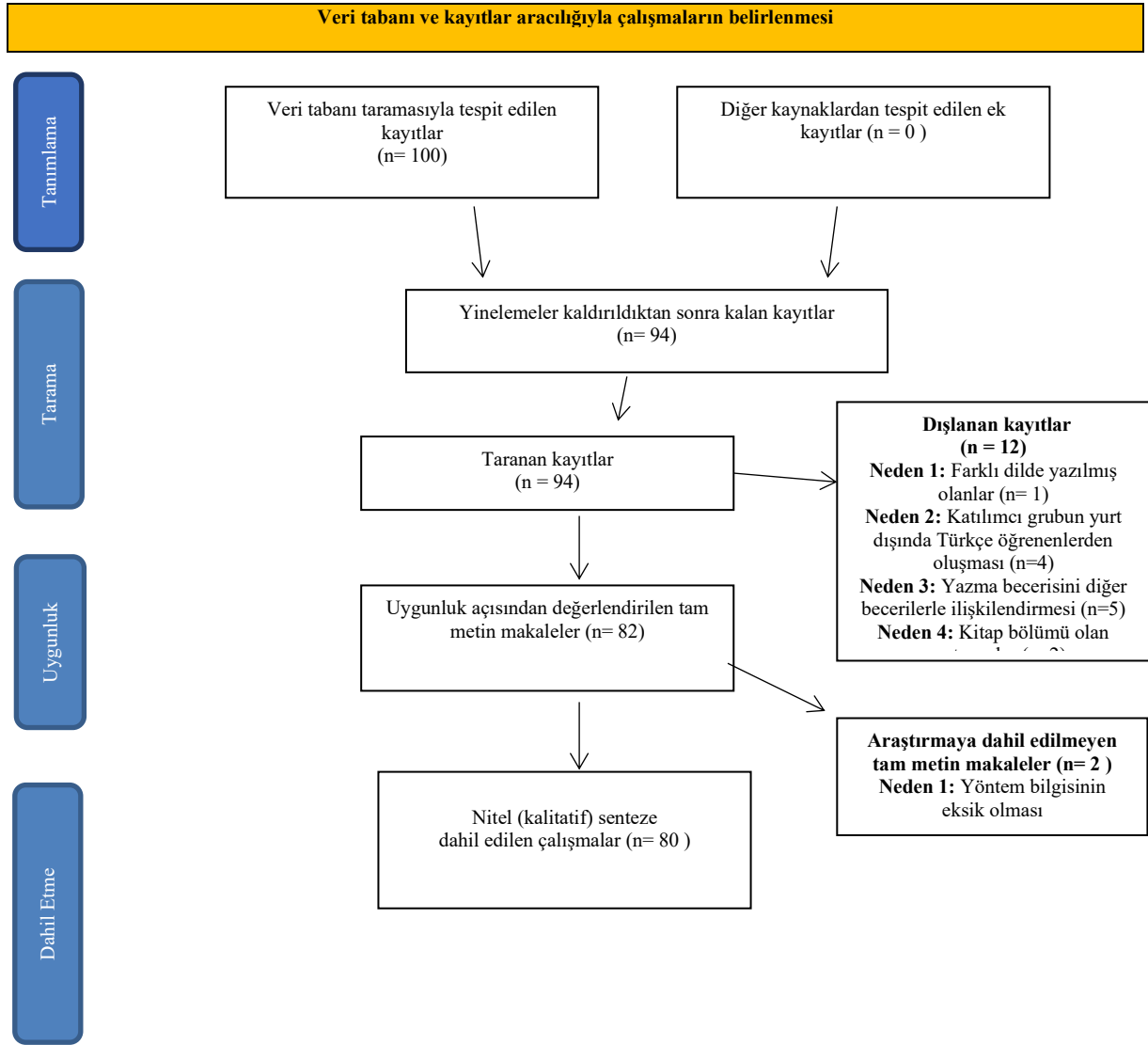
Çalışmada benimsenen meta-sentez adımlarına göre araştırma sorusu ve amacı belirlendikten sonra çalışma kapsamı için 2014–2024 yılları arasında yayımlanmış olan ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yalnızca yazma becerisine odaklanan makaleler ile ilgili çalışmaları bulma ikinci adımına geçilmiştir. Bu kapsamda ilk önce 100 araştırma makalesine ulaşılmıştır. Daha sonrasında araştırma ölçütlerini belirleme adımına geçilmiştir. Bu adımda araştırmaya dahil edilecek çalışmaların içerme ve

dışlama ölçütleri şu şekilde çerçevelenmiştir:

Çalışmada verilerin toplanması ve uygunluk ölçütlerini içeren özellikler PRISMA (*Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses/Sistematik İncelemeler ve Meta-Analizler için Tercih Edilen Raporlama Öğeleri*) yönergesine uygun olarak yapılmıştır. Aşağıdaki şekil (**Şekil 1**) bu çalışmada uygulanan 2. ve 3. adımları sistematik bir biçimde görünür kılmaktadır.

Şekil 1

PRISMA Akış Şeması¹

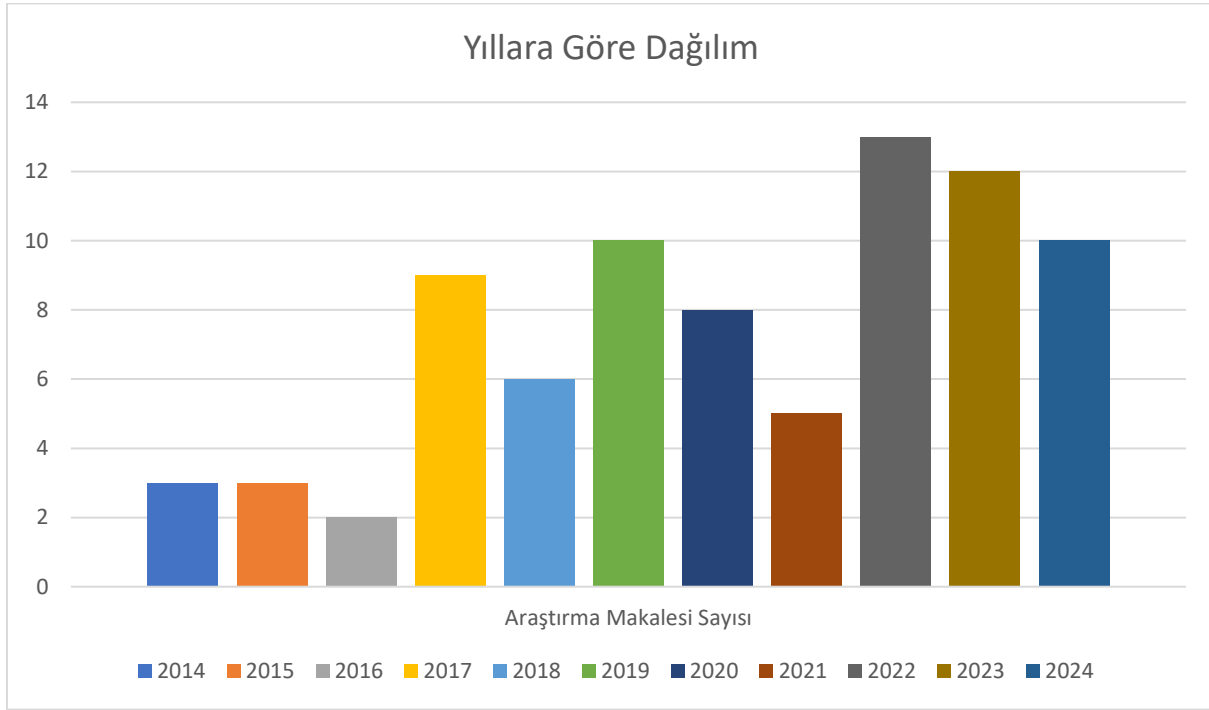
Şekil 1’de yer aldığı üzere PRISMA Şeması sistematik inceleme araştırmalarının eksiksiz ve şeffaf bir şekilde raporlanmasını desteklemektedir (Toker, 2022). Bu akış şemasında yer alan “tanımlama, tarama, uygunluk ve dahil etme” aşamaları çalışmaya göre biçimlendirilmiştir. Bu bağlamda verilere, Ulakbim, Dergipark ve Google Akademik ulusal ve uluslararası veri tabanlarından “yabancı dil olarak Türkçe öğretimi”, “yazma becerisi”, “yazılı anlatım”, “metin üretimi/oluşturma” ve “uluslararası öğrenciler” anahtar sözcükleriyle ulaşılmıştır. İlk adımda seçilen 100 araştırma yazısından 6’sı farklı veri tabanlarında yer alması sonucu bir yineleme oluşturduğu için ayrıştırılmıştır. 94 çalışma belirlenen içerme ve dışlama ölçütlerine göre yeniden değerlendirilerek 12 araştırma yazısı çalışmadan

¹ Moher ve diğ. (2009) tarafından oluşturulan PRISMA Akış Şemasının Türkçe uyarlamasında Toker (2022)’den yararlanılmıştır.

çıkarılmıştır. Bu çalışmaların çıkarılma nedenleri ve sayıları akış şemasında yer almaktadır. Böylece uygunluk açısından değerlendirilen tam metin makaleler üzerinden ilk ayrıntılı okuma yapıldığında 2 çalışmanın yöntem bilgisinin eksik olması nedeniyle çıkarılmışına karar verilmiştir. Tüm bu aşamalardan sonra çalışma örneklemini 80 araştırma makalesi olarak belirlenmiştir. Çalışmanın örneklemini oluşturan araştırma makalelerinin yıllara göre dağılımı aşağıdaki grafiğe (Grafik 1) aktarılmıştır.

Grafik 1

Araştırma Makalelerinin Yıllara Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında belirlenen yıllarda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi ile ilgili en az 2 en çok da 12 araştırma makalesinin yer aldığı Grafik 1’den anlaşılmaktadır. 2014- 2015 yılları arasında aynı sayıda çalışma yer alırken 2016 yılında en az çalışmanın olduğu, 2022 ve sonrasında çalışma sayılarında da bir artış olduğu gözlemlenmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi ile ilgili çalışmaların nicel artışlarında yıllara göre doğrusal bir artış olmadığı da Grafik 1’den anlaşılmaktadır. Çalışmanın içerme ölçütlerinden bir diğeri de araştırma makalelerinin dizinleme bilgisidir. Araştırma örnekleminde yer alan çalışmaların dizin bilgileri aşağıdaki tabloda (Tablo 2) sunulmuştur.

Tablo 2

Araştırma Örneklemini Dizinleme Bilgisi

Araştırma Makalesi Sayısı	Dizin Bilgisi			
	Alan Dizini	Diğer Dizin	TR Dizin	Scopus
	18	10	52	-

Çalışmada incelenmek üzere seçilen araştırma makalelerinin büyük çoğunluğu (%61,17) TR Dizinde taranan dergilerde yer almaktadır. %24,70’lik dilimde yer alan araştırma makaleleri ise alan dizininde taranan dergilerde yayımlanmıştır. 10 araştırma makalesinin tarandığı dizin ise diğer dizin olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi ile ilgili araştırma makalelerinin çoğunluğunun TR Dizinli dergilerde yayımlandığı anlaşılmaktadır.

Çalışma örnekleminde yer alan araştırma makaleleri M1, M2, ..., M80 biçiminde kodlanmıştır. Bu kodlamada çalışmanın yılına göre tarihsel sıralama ve yazar soyadına göre alfabetik sıralama tercih edilmiştir. Çalışma örnekleminin sayıca fazla olması nedeniyle bu bilgiler Ek-1’de sunulmuştur.

Verilerin Çözümlemesi

Çalışma kapsamına alınan ilgili araştırma makaleleri yorumlayıcı içerik analizi tekniği ile irdelenmiştir. Bu teknik incelenen dokümandaki konuların, temaların ve olguların belirlenmesi ve tanımlanmasına olanak sağlamaktadır (Giarelli ve Tulman, 2003, s. 951). Baş ve Akturan’ın (2017, s. 24) da belirttiği üzere bu teknikte dokümanın içeriği uygun ulamlara yerleştirilerek sınıflandırılması dokümanın nesnel olarak çözülmesini desteklemektedir.

Bu kapsamda çalışmaya dahil edilen araştırma makalelerinin kodlama işleminde biçimsel ve içeriksel olmak üzere iki tür kodlama formu kullanılmıştır. Biçimsel kodlama formu çalışmanın içerme ve dışlama ölçütlerinin belirlenmesi amacıyla kullanılmıştır. Bu kodlama işleminde araştırmaların “yayın yılı, yayımlandığı dergi ve dizin bilgisi” başlıklarından yararlanılarak makaleler sınıflandırılmıştır. Ayrıca çalışmaların biçimsel kodlama ile ilgili eğilimlerinin anlaşılır olması için grafik ve tablolardan yararlanılarak yüzdelik oranlar hesaplanmıştır. İçeriksel kodlama formu ise araştırma sorularına yanıt bulmak amacıyla kullanılmıştır. Bu kodlama türünde de “konu ve kapsam özellikleri, araştırma yöntemi, araştırma deseni, katılımcı grup özelliği, veri toplama araçları, veri çözümleme teknikleri, bulgular ve çalışmalardan elde edilen sonuçlar” kategorileri belirlenmiş ve tematik sınıflama yapılmıştır. İçeriksel kodlama aracılığıyla elde edilen bulguların sistematik sunumu için şekil ve tablolardan yararlanarak sıklık dağılımları ve yüzdelik oranlar hesaplanmıştır. Böylece yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi kapsamında en çok çalışılan konu alanlarının ve alanyazındaki boşlukların daha görünür biçimde ortaya konabildiği düşünülmektedir.

Biçimsel ve içeriksel kodlama formları ile kodlama işlemi araştırmacı tarafından titizlikle yürütülmüş ayrıca çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması amacıyla içeriksel kodlama formu bir alan uzmanının görüşüne sunularak kodlamaların tutarlılığı denetlenmiştir. Bu denetlemede iki uzman arasındaki uyumun derecesini belirlemek amacıyla Cohen’s Kappa analizi kullanılmıştır. Bu analiz iki uzman arasındaki uyumun derecesini belirlemek için kullanılmaktadır ve Şencan (2005) bu istatistiğe göre yorumlanabilir katsayının 0 ile +1,00 arasında olduğunu belirtmektedir. İki uzmanın içeriksel kodlama formu değişkenleri üzerindeki puanlamaları aşağıdaki tabloda (Tablo 3) sunulmuştur.

Tablo 3

Araştırmacı ve alan uzmanı değerlendirmelerinin uyum katsayıları ve aralıkları

İçeriksel Kodlama Formu Değişkenleri	Araştırmacı			Alan Uzmanı		
	Kappa istatistiği	P değeri	Değer Aralıkları	Kappa istatistiği	P değeri	Değer Aralıkları
Makale konusu	0.812	0.000	Mükemmel	0.823	0.000	Mükemmel
Yazma becerisinde çalışılan alan	0.832	0.000	Mükemmel	0.835	0.000	Mükemmel
Araştırma modeli	0.712	0.000	Önemli	0.813	0.000	Mükemmel
Araştırma türü	0.825	0.000	Mükemmel	0.838	0.000	Mükemmel
Katılımcı grup özelliği	0.851	0.000	Mükemmel	0.835	0.000	Mükemmel
Veri toplama tekniği	0.814	0.000	Mükemmel	0.826	0.000	Mükemmel
Veri çözümleme aracı	0.727	0.000	Önemli	0.755	0.000	Önemli
Araştırma sonuçlarının temel özellikleri	0.751	0.000	Önemli	0.738	0.000	Önemli

Tablo 3’te yer aldığı üzere iki uzman arasında makale konusu, yazma becerisinde çalışılan alan, araştırma türü, katılımcı grup özelliği, veri toplama tekniğinin belirlenmesi temalarında mükemmel

uyuşum; veri çözümleme aracı, araştırma sonuçlarının temel özellikleri temalarında önemli uyuşum yakalanmıştır.

BULGULAR

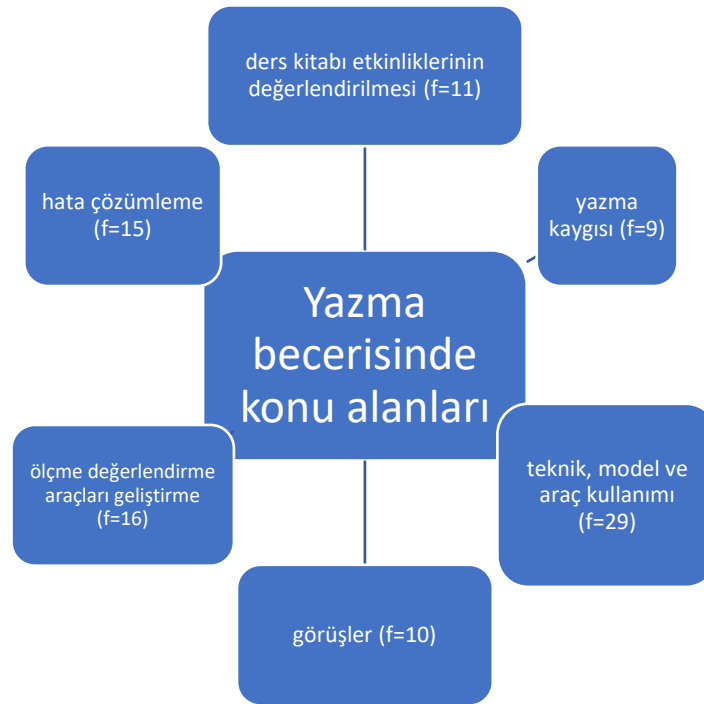
Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisine odaklanan araştırma makalelerini sistematik biçimde inceleyerek alandaki eğilimleri, yöntemsel yaklaşımları ve tematik odakları ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada 2014-2024 yılları arasında yayımlanmış 80 araştırma makalesi konu alan dağılımları, yöntemsel yaklaşım özellikleri ve elde edilen bulgular ve sonuçlar kapsamında değerlendirilmiştir.

Makalelerin Konu Alanlarına Yönelik Bulgular

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisine yönelik araştırma makalelerinde konu alanlarının görünümüne ilişkin bulgular Şekil 2’de yer almaktadır.

Şekil 2

Yazma Becerisinde Konu Alanlarının Genel Görünümü

İncelenen araştırma makalelerinin konu alanlarının ve amaçlarının değerlendirilmesi sonucunda “ders kitaplarında yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi, hata çözümleme, yazma kaygısının belirlenmesi, yazma becerisine yönelik ölçme değerlendirme araçlarının geliştirilmesi, yazma becerisine yönelik görüşlerin ortaya konması ve yazma sürecini etkileyen teknik, model ve araç kullanımları” olmak üzere 6 tema belirlenmiştir. Konu alanlarına yönelik her bir tema kendi içerisinde farklı alt temalarla ilişkili olup bu durum Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4’te yer aldığı üzere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yazma becerisinde çalışmaların yazmaya yönelik teknik, model ve araç kullanımında yoğunlaştığı görülmektedir. Yazma becerisini geliştirmeye yönelik farklı model, teknik ve araçların uygulandığı bu çalışmaların sayısı 29 olarak belirlenmiş ve bu konu alanındaki çalışmalar yazma teknikleri (f=10, %12,5), metin oluşturma becerileri (f=8, %10) ve teknolojik araçların hem tanıtımı hem de kullanımı (f=7, %8,75) alt kategorilerinde toplanmıştır. Bu konu alanında daha az sıklıkta ise belli bir metin türünde yazma (f=4, %5) kategorisi

Tablo 4*Makalelerin Konu Alanlarına Göre Dağılımı*

Konu alanı	Konu alanıyla ilgili alt temalar	Araştırma makalesi numarası	f	%
Ders kitaplarında yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi	Yazma etkinlikleri ve kazanım ilişkisi	M46	1	1,25
	Yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi	M3, M23, M36, M51, M56, M61	6	7,5
	İletişimsel yaklaşıma uygunluğu	M18, M42	2	2,5
	Yazma etkinliklerini betimleme ve karşılaştırma	M19, M59	2	2,5
Toplam	4 alt tema		11	13,75
Hata çözümleme	Dilbilgisi hataları	M10, M44, M63, M68	4	5
	Sesbilgisel hatalar	M1, M38	2	2,5
	Belirli bir dil grubu üyelerinin hatalarının betimlenmesi	M20, M67, M72	3	3,75
	Hataların dil düzeyine göre sınıflandırılması	M15, M68	2	2,5
	Akademik yazmaya yönelik hataların belirlenmesi	M25	1	1,25
	Yazım ve noktalama	M15, M26	2	2,5
Toplam	6 alt tema		14	17,5
Yazma kaygısı	Kaygının varlığını saptama	M6	1	1,25
	Kaygıyı ölçmeye yönelik	M4, M16, M22	3	3,75
	Kaygıya neden olan etmenleri gruplandırma	M13, M24	2	2,5
	Çeşitli değişkenlere göre değerlendirme	M30, M31	2	2,5
	Yazma teknikleri ile ilişkilendirme	M34	1	1,25
Toplam	5 alt tema		9	11,25
Yazma becerisini etkileyen teknik, model ve araç kullanımı	Yazma teknikleri	M2, M8, M14, M29, M32, M40, M41, M65, M71, M79	10	12,5
	Metin oluşturma becerileri	M11, M17, M21, M37, M39, M49, M73, M74	8	10
	Teknolojik araçlar	M9, M27, M34, M35, M48, M58, M76	7	8,75
	Belli bir metin türünde yazma	M21, M50, M70, M78	4	5
Toplam	4 alt tema		29	36,25
Ölçme değerlendirmeye yönelik	Ölçek geliştirme	M6, M16, M22, M45	4	5
	Değerlendirme türleri	M43, M47, M53, M54, M77	5	6,25
	Geribildirim türleri	M7, M52, M63, M64, M66	5	6,25
	Rubrik geliştirme	M57	1	1,25
	Ölçmeye yönelik etkinlik hazırlama	M75	1	1,25
Toplam	5 alt tema		16	20
Yazma becerisine yönelik görüşlerin ortaya konması	Öğrenci görüşleri	M5, M12, M35, M62,	4	5
	Eğitmen görüşleri	M28, M33, M55, M60, M69, M80	6	7,5
Toplam	2 alt tema		10	12,5

bulunmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi üzerine akademik çalışmaların yoğunlaştığı ikinci konu alanı da ölçme değerlendirme yöneliktir. Ölçme değerlendirme yönelik araştırma sayısı 16 olarak belirlenmiştir. Bu kapsamdaki çalışmaların çeşitli değerlendirme türlerinin farklı dil düzeylerine uygulanması (f=5, %6,25) ve geribildirim türlerinin yazma becerisi üzerindeki etkisinin (f=5, %6,25) benzer bir sıklıkta yer aldığı saptanmıştır. Değerlendirme türleri genellikle çoklu değerlendirme ve dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanıp uygulanması üzerinedir. Ölçme değerlendirme yönelik bir diğer alt kategori ise ölçek geliştirme çalışmalarına (f=4, %5) ayrılmıştır. Buradaki çalışmaların 3'ü yazma kaygısı ölçeği bir diğeri de yazma becerisi tutum ölçeği üzerinedir. Bu konu alanındaki diğer çalışmalar olan rubrik geliştirme ve ölçmeye yönelik etkinlik hazırlama ise birer çalışma ile sınırlıdır. Yazma becerisinde akademik araştırmaların 3.sıklıkta yer aldığı konu alanı da hata çözümleme çalışmalarıdır. Dil öğrencilerinin yazılı üretimlerindeki dilbilgisel ve anlamlı tümcelerinin kabul edilebilirliği üzerine olan bu çalışmaların sayısı 14 olarak belirlenmiştir. Bu çalışmalarda çoğunlukla öğrencilerin hata yaptıkları dil alanları betimlenmiş ve sınıflandırılmıştır. Bu doğrultuda Türkçenin biçim-sözdizimsel özelliklerine uygun olmayan örneklerin sıralandığı dilbilgisi hataları (f=4, %5) alt kategorisi üzerine birden fazla araştırma yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu hataların belli bir dil grubu üyelerinin yaptığı hatalar olarak betimlenmesi (f=3, %3,75) ise bu alandaki diğer sıklığa işaret etmektedir. Hataların Türkçenin ses dizgesine uyumsuzluğuna göre sınıflandırılması (f=2, %2,5), hataların dil düzeylerine göre betimlenmesi ve sınıflandırılması (f=2, %2,5) ile metnin gerek anlaşılabilirliğine etki eden gerekse Türkçenin yazılı olarak doğru kullanımına etki eden yazım ve noktalama hatalarının betimlenmesinin (f=2, %2,5) ise daha az çalışılan bir alt kategori olduğu belirlenmiştir. Hata çözümlemesi üzerine yapılan çalışmaların çoğu çeşitli yazma ürünleri üzerineyken akademik metinlerdeki hataların betimlenmesinin ise bir çalışma ile sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan hata çözümlemesi konu alanındaki araştırma makalelerinin sayısı 12 (Şekil 2) olmakla birlikte Tablo 3'teki sayının 14 olması bazı çalışmalarda (M15 ve M68) iki alt kategorinin bir arada çalışmasından kaynaklanmaktadır. Yazma becerisi üzerine çalışılan bir diğer konu alanı da çeşitli ders kitaplarındaki yazma materyalleri üzerinedir. Yazma materyalleri kapsamında yer alan araştırma makalelerinin sıklığı 11 olarak belirlenmiştir ve ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin nitel ve nicel olarak değerlendirildiği çalışmalar (f=6, %7,5) üzerine yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Yazma materyallerinin iletişimsel açıdan değerlendirildiği ve İngilizce ders kitaplarındaki yazma etkinliklerini nitel yönden Türkçe ders kitapları ile karşılaştırıldığı çalışmalar ise benzer sıklıkta yer almaktadır. Bu kapsamdaki bir diğer alt kategori de yazma etkinliklerini kazanımlarla olan ilişkisi yönünden karşılaştıran çalışmalardır. Bir çalışma ile sınırlı olan bu alt kategoride kazanımlar Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metnine göre değerlendirilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi ile ilişkili bir diğer çalışma kapsamı yazmaya yönelik görüşlerin ortaya konması üzerinedir. Yazma becerisine yönelik görüşlerin 10 çalışma ile daha az sıklıkta yer aldığı görülmektedir. Görüşlerin de daha çok yazma becerisinde eğitmen görüşleri (f=6, %7,5) üzerine olduğu saptanmıştır. Eğitmen görüşlerinin temel odağı da genellikle yazma becerisinin öğrenci açısından zorluğu ve neler yapılabileceği üzerinedir. Öğrenci görüşleri üzerine 4 makale saptanmıştır. Bu makaleler yazma becerisinde karşılaşılan zorluklar ile farklı yazma araçlarının kullanımındaki öğrenci görüşlerine yer vermektedir.

Yabancı dilde yazma becerisinin dil öğrencisinin üretime geçtiği bir alan olması nedeniyle yazma sürecinde yaşanan zorlukları bireysel farklılıklar çerçevesinde inceleyen çalışmalar ise en az çalışılan konu alanı olarak belirlenmiştir. Bireysel farklılıklardan kaygı çerçevesinde gerçekleşen bu çalışmalar 9 araştırma makalesinde görülmektedir. Bu araştırma makalelerinden 3'ü kaygı ölçeklerinin geliştirilmesi üzerinedir. Kaygıya neden olan etmenlerin gruplandırılması ve kaygının çeşitli değişkenler kapsamında değerlendirilmesi üzerine birden fazla çalışmanın yapıldığı gözlemlenmiştir. Kaygının varlığını saptama ve bazı yazma teknikleri ile yazma kaygısını azaltma üzerine daha az sıklıkta çalışmaya yer verildiği görülmüştür.

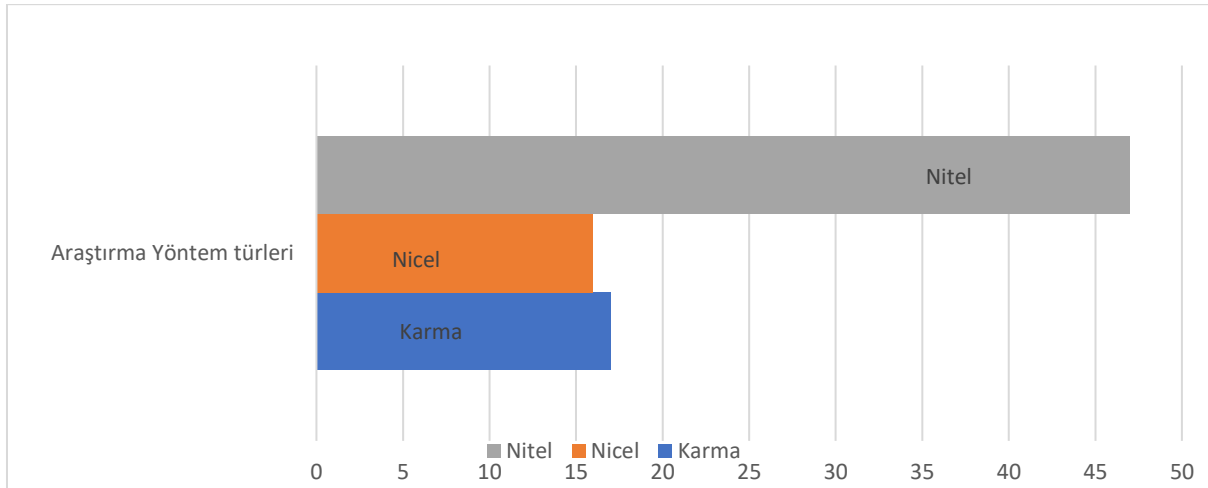
Şekil 2 ve Tablo 4 birlikte değerlendirildiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi üzerine çalışmaların geniş bir konu alanı dağılımında yapıldığı söylenebilir. Çalışma alanlarının sıklığı değişkenlik gösterse de 2014-2024 yılları arasında yayımlanmış araştırma makalelerinin temel özelliğinin öğretim bilimsel hedeflere ulaşmanın etkililiği (Matsuda, 2003) üzerine olduğu anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle yazma becerisi üzerine araştırma makalelerinin sıklıkla farklı yazma modellerinin yazma niteliğine etkisi, yazma materyallerinin uygunluğu, yabancı/ikinci dilde dilbilgisel yapıların ve sözvarlığının doğru ve etkin kullanımı, yazma becerisinde öğrenci ve öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi ve yazma becerisinin bireysel farklılıklar kapsamında incelenmesi ile ölçme ve değerlendirmeye yönelik araçların geliştirilmesi üzerine olduğu anlaşılmaktadır. Bu da yazma becerisinin öğretimi ve öğrenimi üzerine gerçekleştirilen çalışmaların temel odağının öğretim bilimsel hedeflere ulaşmaya yönelik olduğunu göstermektedir.

Makalelerin Yöntemsel Özelliklerine İlişkin Bulgular

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yazma becerisinde son on yıldaki araştırma makalelerinin meta-sentez yöntemiyle incelendiği bu çalışmanın bir diğer araştırma sorusunu araştırma makalelerinin yöntemsel açıdan durumunun betimlenmesi oluşturmaktadır. Bu araştırma sorusunu yanıtlamak adına öncelikle çalışma kapsamında incelenen 80 araştırma makalesi araştırma yöntemleri açısından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeden elde edilen bulgular aşağıdaki grafiğe (**Grafik 2**) aktarılmıştır.

Grafik 2

Makalelerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Grafik 2’de yer aldığı üzere çalışmaların 47’si nitel, 16’sı nicel, 17’si de karma yöntemle gerçekleştirilmiştir. Bu durumda yazma becerisi üzerine gerçekleştirilen çalışmaların büyük çoğunluğunda nitel araştırma yönteminden yararlanıldığı, nicel ve karma araştırma yöntemlerinin ise benzer sıklıkta yer aldığı söylenebilir. İncelenen çalışmalardaki araştırma yöntemine bağlı olarak araştırma deseni, katılımcı grup özellikleri, veri toplama araçları ile veri çözümleme tekniklerinin yer aldığı yöntemsel bilgi ve içerikler Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5’teki verilere göre araştırmada incelenen çalışmaların araştırma yöntemlerine bağlı olarak benimsenen araştırma desenleriyle uyumluluk olduğu görülmektedir. Buna göre nitel araştırma yöntemine bağlı olarak durum çalışması (f=20) ve doküman incelemesi (f=20) araştırma desenleri benzer sıklıkta yer alırken olgubilim (f=3) deseninin ise en az sıklıkta tercih edildiği gözlemlenmiştir. Nicel tabanlı araştırma desenlerinde ise sıklıkla deneysel desen (f=20) daha az sıklıkta ise tarama (f=13) modeli yer almaktadır. Karma araştırma yöntemine bağlı olarak gerçekleştirilen çalışmalarda ise eylem araştırması (f=4) ve tarama modeline yönelim olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 5*Makalelerin Yöntem Bilgilerine Göre Dağılımı*

Yöntem Bilgileri	İçerik	f
Araştırma Deseni	Deneysel desen	20
	Durum çalışması	20
	Doküman incelemesi	20
	Eylem araştırması	3
	Olgubilim	4
	Tarama	13
	Toplam	80
Katılımcı grup özellikleri	TÖMER Türkçe hazırlık öğrencileri	45
	Üniversite bölüm öğrencileri	1
	MEB öğrencileri	4
	Eğitmenler	7
	Karma grup	4
	Toplam	61
Veri Toplama Araçları	Başarı testleri	2
	Değerlendirme formları ve dereceli puanlama	16
	Dokümanlar	19
	Görüşme formları ve anketler	23
	Öğrenci yazılı ürünleri	36
	Çeşitli ölçekler	11
	Toplam	97
Veri çözümleme teknikleri	İçerik analizi	49
	Nicel betimleme	17
	Nicel ve nitel betimleme	14
	Toplam	80

Katılımcı grup özelliklerinin dağılımı incelendiğinde yazma becerisi üzerine gerçekleştirilen çalışmalarda ağırlıklı olarak TÖMER Türkçe hazırlık öğrencileri (f=45) bulunmaktadır. Çalışmalardaki diğer katılımcı grup özellikleri eğitmenler (f=7), MEB ortaokul öğrencileri (f=4) ve üniversite bölüm öğrencileri (f=1) olarak sıralanmıştır. 4 çalışmada ise hem öğrenci hem eğitmen katılımcı grubunun bir arada yer aldığı anlaşılmaktadır. Bu bilgidен hareketle katılımcı grup özelliklerinin konuyla ilgili kapsamlı bir biçimde oluşturulduğu, konuyla ilgili bütün kişilerin çalışma grubuna dahil edildiği söylenebilir. Aynı zamanda katılımcı grup özelliklerindeki bu sıklık dikkate alındığında bu çalışmaların sayısının 61 olduğu görülmektedir. Diğer 19 çalışma ise kitap değerlendirme, program tanıtımı ya da model önerisi üzerine olduğu için katılımcı grup özellikleri kategorisinde değerlendirilememiştir. Diğer bir deyişle incelenen 80 araştırma makalesinin 61'i (%76,25) uygulamalı yazma eğitimi ile ilgili olduğu, 19 çalışmanın (%23,75) ise daha çok materyal geliştirme ve değerlendirme üzerine olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5'te yer aldığı üzere çalışmalarda veri toplama araçlarının çeşitli olmasının yanı sıra araştırmacıların makalelerinde birden fazla veri toplama aracını bir arada kullandıkları saptanmıştır. Yazma becerisindeki başarı durumunu saptamaya yönelik olarak sıklıkla tercih edilen veri toplama araçlarında öğrenci yazılı ürünleri (f=36), değerlendirme formları ve dereceli puanlama anahtarları (f=16) ve başarı testlerinin (f=2) yer aldığı gözlemlenmiştir. Başarıyı belirleyen veri toplama araçlarının yanı sıra katılımcıların yazma sürecine ve içeriğine yönelik görüşlerini belirlemek adına görüşme formları ve anketlerin (f=23) de ikinci sıklıkta kullanıldığı belirlenmiştir. Bununla birlikte yazma

sürecinin duyuşsal boyutunu belirlemek adına tutum ölçeği, yazma kaygısı ölçeği ile özyeterlik ve öznel algılarının ölçüldüğü çeşitli ölçekler (f=11) de veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Diğer yandan yazma öğretimi sürecinde kullanılan öğretim materyallerinin bir inceleme nesnesi olarak kullanıldığı dokümanlar (f=19) da bir diğer veri toplama aracıdır.

Tablo 5'teki veri çözümleme teknikleri incelendiğinde yazma becerisi üzerine çalışmaların büyük çoğunluğunda içerik analizi (f=49) tekniğinden yararlanıldığı anlaşılmaktadır. Nicel tabanlı gerçekleştirilen çalışmalarda ise verilerin çözümlemesinde nicel betimleme (f=17) tekniklerinin yer aldığı gözlemlenmiştir. Karma yönetime bağlı olarak gerçekleştirilen çalışmalarda elde edilen verilerin analizinde nicel ve nitel betimleme (f=14) tekniklerinin birlikte kullanıldığı belirlenmiştir.

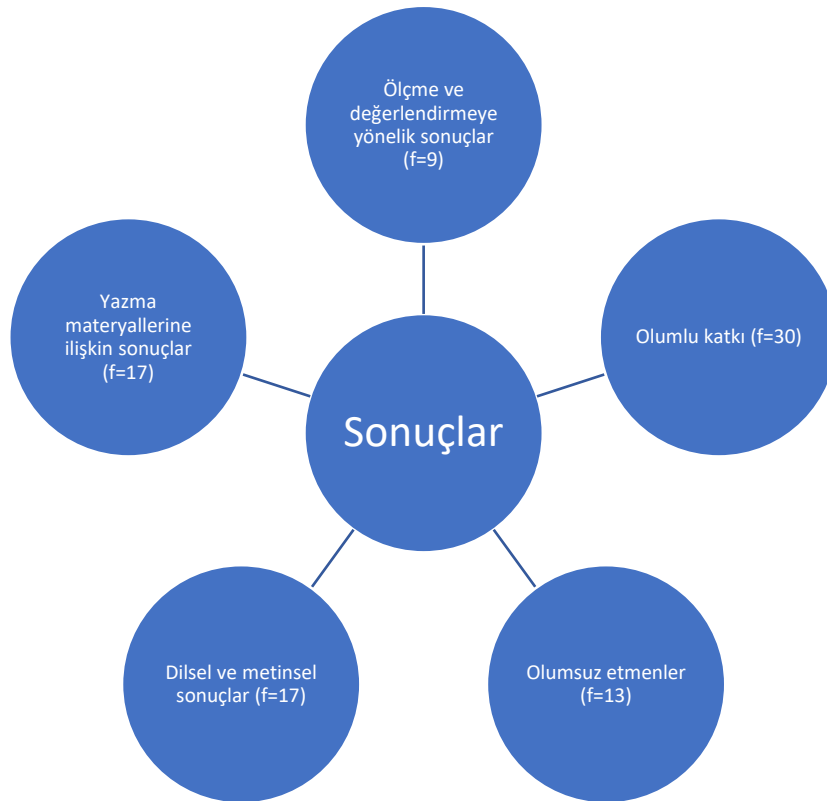
Grafik 2 ve Tablo 5 birlikte değerlendirildiğine yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi üzerine çalışmaların yöntemsel eğilimleri büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Çalışmalarda nitel araştırma desenlerinin baskınlığı, veri toplama aracı olarak öğrenci yazılı ürünlerinin öncelenmesi, katılımcı grubun çoğunlukla TÖMER öğrencilerinden seçilmesi ve veri çözümlemede içerik analizinin ağırlık kazanması, alanın yöntemsel çeşitlenme potansiyelinin sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır. Bu eğilim, mevcut çalışmaların belirli bir çizgide yoğunlaştığını gösterirken, aynı zamanda ileride yapılacak araştırmalar için yöntemsel çeşitliliğin artırılması ve farklı veri toplama–analiz stratejilerinin değerlendirilmesi yönünde önemli bir geliştirme alanına işaret etmektedir.

Makalelerin Sonuçlarına İlişkin Bulgular

Çalışmanın bir diğer araştırma sorusu araştırma makalelerinin sonuçlarının betimlenmesi üzerinedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisine yönelik araştırma makalelerinde sonuçlarının görünümüne ilişkin bulgular **Şekil 3**'te yer almaktadır.

Şekil 3

Araştırma Makalelerinin Sonuçlarının Genel Görünümü

İncelenen araştırma makaleleri sonuçlarının değerlendirilmesi sonucunda “yazma materyallerine ilişkin sonuçlar, dilsel ve metinsel sonuçlar, olumsuz etmenler, olumlu katkı ve ölçme değerlendirmeye yönelik sonuç” temaları belirlenmiştir. Sonuçlara ilişkin her bir tema kendi içerisinde farklı alt temalarla ilişkili olup bu durum Tablo 6’ da gösterilmiştir.

Tablo 6*Sonuçların Genel Görünümü*

Sonuçlar	Alt temalar	f
Ölçme değerlendirmeye yönelik sonuçlar	Ölçek geliştirme çalışmalarının başarısı	4
	Dereceli puanlama anahtarı geliştirme çalışmalarının başarısı	5
Yazmaya ilişkin dilsel ve metinsel sonuçların ortaya konması	Hataların sesbilgisel, biçimbilgisel ve anlamsal sınıflandırılması	9
	Hataların dil düzeylerine göre sınıflandırılması	3
	Metin ve metin türü oluşturma becerileri ile ilgili sorunların betimlenmesi	5
Yazma materyallerine ilişkin sonuçlar	Ders kitaplarında yazma becerisi etkinliklerinin olumlu yönlerinin belirlenmesi	4
	Ders kitaplarında yazma becerisi etkinliklerinin olumsuz yönlerinin belirlenmesi	7
	Yazma becerisinin gelişimini destekleyecek materyal önerilerinin sunumu	6
Yazma becerisinin gelişimine olumlu katkı sağlayan sonuçlar	Yazma isteğini artırma	4
	Olumlu etki yaratma	24
	Geribildirim önemi	2
Yazma becerisinin gelişimini olumsuz etkileyen etmenlere yönelik sonuçlar	Yazma kaygısı yaşama	4
	Eğitmen ve öğrenci görüşleri	9

Çalışma kapsamında incelenen 80 araştırma makalesinin sonuçları değerlendirildiğinde, çalışmalarda uygulanan model, teknik ve araçların genellikle yazma becerisinde olumlu etki sağladığı Şekil 3 ve Tablo 6’dan anlaşılmaktadır. Buna göre 24 çalışmada yazma becerisinin gelişimine olumlu katkı sağlandığı, 4 çalışmada ise yapılan uygulama çalışmaları ile yazma isteğinin arttığı ve yazma ürünlerine verilen olumlu dönütlerin bu becerinin gelişimini olumlu yönde etkilediği de 2 çalışma ile desteklenmiştir. Diğer bir deyişle yazma becerisi ve sürecine yönelik yapılan müdahaleler ile yazma başarısında bir artış olduğu 30 araştırma makalesinde (%37,5) dile getirilmiştir.

Bunun yanı sıra araştırma makalelerinde öğrencilerin yazılı ürünlerinin dilsel ve metinsel sorunlar nedeniyle hedeflenen düzeyde yer almadığı da gösterilmiştir. Diğer bir deyişle öğrenci yazılı ürünlerindeki dilsel sorunlar 9 çalışmada, bu sorunların dil düzeylerine göre sınıflandırıldığı 3 çalışmada ve metin oluşturma ve metin türüne uygun yazmaya yönelik sorunların belirlendiği 5 çalışmada yazma başarısının istenilen düzeyde olmadığı betimlenmiştir. Ancak yazma becerisinde dilsel ve metinsel sonuçları ortaya koyan çalışmalar Tablo 6’da 17 araştırma makalesi olarak görünse de kimi çalışmalar birden fazla sonuç alt teması ile ilişkilidir. Sonuç olarak alanyazındaki 11 araştırma makalesi (%13,75) yazma becerisinin dilsel ve metinsel sorunlarının varlığı, türleri ve sınıflandırılması ile neticelendirilmiştir.

Yazma becerisi kapsamında incelenen araştırma makalelerinin bir bölümü de öğretim materyallerinin görünümüne yöneliktir. Ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin nitel ve nicel açıdan değerlendirildiği çalışmalarda söz konusu materyallere ilişkin olumsuz değerlendirmelerin 7 çalışma ile, olumlu değerlendirmelerin 4 çalışma ile, yazma becerisinin gelişimini destekleyecek yeni materyallerin sunumuna yer verildiği 6 çalışma ile sonuçlandırıldığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, 17 araştırma makalesinde (%21,25) çoğunlukla yazma becerisi üzerine öğretim materyallerinin yetersiz oluşu ve yeni materyallere ihtiyaç olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan yazma becerisinin gelişimini olumsuz yönde etkileyen etmenlerin varlığı da bir diğer sonuç görünümü olarak ortaya konmuştur. Yazma becerisinin duyuşsal boyutunu ortaya çıkaran kaygı ve özyeterlik algıları gibi bireysel farklılıkların yazma sürecinde olumsuz sonuçlar ürettiği ve ortaya çıkardığı 4 çalışmada gözlemlenmiştir. Bununla birlikte öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde yazma sürecinin zorluğunu irdeleyen 9 çalışmada yazma becerisinin istenilen düzeye ulaşamamasındaki sebepler ortaya konmuştur. Bu kapsamda 13 araştırma makalesinde (%16,25) yazma becerisi ve sürecin gelişimindeki sorunların not edildiği anlaşılmaktadır.

Yazma becerisinde ölçme değerlendirme araçlarının geliştirilmesi, değerlendirilmesi de bir diğer sonuç görünümü olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda gerçekleştirilen 9 araştırma makalesinde (%11,25) geliştirilen ölçme değerlendirme araçlarının başarı durumunun nicel betimlemeler aracılığıyla desteklendiği gözlemlenmiştir.

Çalışma kapsamında incelenen 80 araştırma makalesinin sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde yazma becerisinin gelişimine olumlu katkı sağlayan sonuçlar (30 araştırma makalesi) ile ölçme değerlendirmeye yönelik sonuçlar ve alt temalarında (9 araştırma makalesi) başarılı sonuçlar elde edildiği (%48,75) saptanmıştır. Öte yandan yazmaya ilişkin dilsel ve metinsel sonuçların ortaya konması (11 araştırma makalesi), yazma materyallerine ilişkin sonuçlar (17 araştırma makalesi) ve yazma becerisinin gelişimini olumsuz etkileyen etmenlere yönelik sonuçlar ve alt temalarında (13 araştırma makalesi) ise yazma becerisinin hedeflenen düzeyde olmadığı, yetersiz kaldığı (%51,25) belirlenmiştir. Bu durumda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin gelişimi üzerine yapılan çalışmalar da olumlu ve olumsuz sonuçların birbirine yakın değerde seyrettiği anlaşılmaktadır.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisine odaklanan araştırma makalelerini sistematik biçimde inceleyerek alandaki eğilimleri, yöntemsel yaklaşımları ve tematik odakları ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada 2014-2024 yılları arasında yayımlanmış 80 araştırma makalesi değerlendirmeye alınmıştır. Bu meta-sentez çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi üzerine seçili araştırma makalelerinin konu alan dağılımları, yöntemsel yaklaşım özellikleri ve elde edilen bulgular ve sonuçlar odağında sentezlenerek bu alanın son 10 yıllık genel görünümü betimlenmiştir.

Konu alan dağılımları kapsamında “ders kitaplarında yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi, hata çözümleme, yazma kaygısının belirlenmesi, yazma becerisine yönelik ölçme değerlendirme araçlarının geliştirilmesi, yazma becerisine yönelik görüşlerin ortaya konması ve yazma sürecini etkileyen teknik, model ve araç kullanımları” olmak üzere 6 temel konu alanı belirlenmiştir. Bu konu alanları içerisinde de araştırma makalelerinin yazma sürecini etkileyen teknik, model ve araç kullanımı alanı üzerine daha çok yoğunlaştığı saptanmıştır. Yazma eğitimi üzerine gerçekleştirilen meta-sentez çalışmalarında en sık konu alan dağılımının yazma becerisinin gelişimini destekleyen model, teknik ve araç kullanımı üzerine olduğu alan yazındaki diğer çalışmalarda da ortaya konmuştur (Karagöz ve Şeref, 2020; Uysal ve Zorpuzan, 2021; Şimşek, Akbulut ve Koparan, 2023). Dolayısıyla bu çalışmanın ortaya koyduğu bulgular alanyazındaki benzer çalışmalar ile uyumludur. Bu konu alan dağılımları içerisinde

en az sıklıkta çalışılan konu ise dil öğrencisinin yazma sürecinde yaşadığı zorlukları bireysel farklılıklar çerçevesinde inceleyen çalışmalar olarak belirlenmiştir. Bu alandaki çalışmaların tamamının yazma kaygısı üzerine olup kaygının varlığını saptama, kaygının çeşitli değişkenler kapsamında değerlendirilmesi, bazı yazma teknikleri ile yazma kaygısını azaltma ve yazma kaygısı ölçeği geliştirme gibi çeşitli alt konularla çerçevelendiği anlaşılmaktadır. Yazma eğitiminin çeşitli araştırma makaleleri ve lisansüstü tezlerinde meta-sentez yöntemiyle incelendiği çalışmalarda bireysel farklılıklar konusuna hiç değinilmediği gözlemlenmiştir. Öte yandan alanyazındaki bazı çalışmalarda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde en çok çalışılan konu alanı olarak ders kitaplarının değerlendirildiği gözlemlenmiştir (Çelebi ve diğ., 2019). Ancak bu çalışmada ders öğretim materyallerinin değerlendirilmesi konu alanının 5. sırada yer aldığı ortaya konmuştur. Diğer bir deyişle ders öğretim materyallerinin değerlendirilmesi konu alan dağılımlarında en sık ve en az çalışılan konuların alanyazındaki diğer çalışmalarla uyumlu olmadığı anlamına gelmektedir. Bu uyumsuzluğun nedeninin çalışma yıllarının farklılığı ve incelenen çalışma türünün (yazma becerisi) farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tüm bu bilgilerden hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi üzerine çalışmaların geniş bir konu alanı dağılımında (6 temel alan ve 26 alt alan) yapıldığı söylenebilir. Nitekim 2014-2024 yılları arasında yabancı dil olarak Türkçe yazma becerisinde yayımlanmış araştırma makalelerinin temel özelliğinin öğretimbilimsel hedeflere ulaşmanın etkililiği (Matsuda, 2003) üzerine olduğu da anlaşılmaktadır. Öte yandan etkili bir yazma öğretimi ve öğreniminin çağın gereksinimlerine yanıt verebilecek düzeye ulaştırılmasında yazma gereksinimlerinin yeniden düzenlenmesine öncelik verilmesi yararlı olacaktır. Çalışmaların dilsel ve duyuşsal gereksinimlere yanıt vermekle birlikte amaç odaklı, bağlamsal ve bilişsel-stratejik ve kültürel gereksinimlere (Graham ve diğ., 2015) de yanıt vermesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde yabancı/ikinci dilde yazma becerisi öğretimi ve öğrenimi zorluklar ve gereksinimler çerçevesinde yeni çalışmaların yapılmasına da yön vermektedir. Bu bağlamda araştırma makalelerinin konu alan dağılımlarının gereksinimler kapsamında çeşitlendirilmeye ihtiyacı olduğu söylenebilir.

Yöntemsel açıdan durumun betimlenmesinde araştırma makalelerinin büyük bir kısmında nitel araştırma yönteminin benimsendiği nicel ve karma tabanlı araştırmaların ise benzer oranda daha az sıklıkta kullanıldığı belirlenmiştir. Alan yazında anadili ya da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili çalışmaların incelendiği araştırmalarda (Yıldız, 2016; Biçer, 2017; Türkbey, 2018; Çelebi ve diğ., 2019; Aljaradat ve Yıldız, 2024) benzer bulgulara ulaşıldığı gözlemlenmiştir. Diğer bir deyişle alan yazında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde gerçekleştirilen akademik çalışmaların büyük çoğunluğunda nitel araştırma yönteminin ön planda olduğu alanyazındaki pek çok çalışmada desteklenmiştir. Öte yandan yazma eğitiminin çeşitli araştırma makaleleri ve lisansüstü tezlerinde meta-sentez yöntemiyle incelendiği bazı çalışmalarda ise nicel (Şimşek ve diğ., 2023) ve/veya karma araştırma yöntemlerinin (Uysal ve Zorpuzan, 2021) daha sık kullanıldığı belirtilmiştir. Gerek bu çalışmanın gerekse alanyazındaki çalışmaların yöntemsel eğilimlerden elde edilen bulgular birlikte düşünüldüğünde yazma eğitimi alanındaki çalışmaların kapsam ve amacına yönelik olarak farklı araştırma yöntemlerini kullanmaları yöntemsel açıdan farklılıkların var olabileceğini göstermektedir. Bununla birlikte yabancı dil olarak Türkçe yazma becerisindeki çalışmaların nicel ve karma tabanlı araştırmalarla desteklenmesi çalışma konu ve kapsamlarında farklılık sağlayabileceği için alana katkı sunacağı söylenebilir.

İncelenen çalışmalarda araştırma desenlerinin nitel tabanlı yöntem olarak durum çalışması, doküman inceleme, olgubilim ve eylem araştırması türleri ile çerçevelendiği gözlemlenmiştir. Nicel ve karma tabanlı çalışmalarda ise sıklıkla deneysel desen ve daha az sıklıkta ise tarama çalışmalarına yer verildiği belirlenmiştir. Yazma eğitimi üzerine çalışmalarda katılımcı grup özelliklerinde TÖMER öğrencileri ön planda olup MEB ortaokul öğrencileri ve öğretmenler ile

çalışmaların ise daha az sıklıkta yer aldığı gözlemlenmiştir. Hem öğretmen hem de eğitimci grubunun yer aldığı karma grup katılımcının olduğu çalışmalar ise oldukça azdır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerindeki akademik çalışmaların değerlendirildiği araştırmalarda yükseköğretimdeki uluslararası öğrencilerin katılımcı olarak yer aldığı belirlenmiştir (Türkben, 2018; Maden ve Önal, 2021). Bu bağlamda bu çalışmada yöntemsel eğilim üzerine elde edilen bu bulgunun benzer çalışmalarla uyumlu olduğu görülmektedir. Bununla birlikte yabancı dil olarak Türkçede yazma becerisi çalışmalarının katılımcı grup özelliklerinde farklı sıklıklarda olsa da çeşitli katılımcı özelliklerine yer verdiğinden söz edilebilir.

İncelenen çalışmaların yöntemsel eğilimlerinin bir alt başlığı da veri toplama araçlarıdır. Yazma eğitimi çalışmalarında öğrenci yazılı ürünleri aracılığıyla elde edilen verilerin ön planda olduğu ortaya çıkmıştır. Bu veri toplama araçlarını sırasıyla görüşme formları ve anketler, dokümanlar, değerlendirme formları ve dereceli puanlama, çeşitli ölçekler ile başarı testleri izlemektedir. Bununla birlikte pek çok çalışmada birden fazla veri toplama aracının kullanıldığı da bir diğer çalışma bulgusudur. Alanla ilgili çalışmalarda birden fazla veri toplama aracının kullanımının sıklıkla karşılan bir durum olduğu ortaya konmuştur (Türkben, 2018; Maden ve Önal, 2021). Kullanılan veri toplama araçlarında “başarı testleri, değerlendirme formları ve dereceli puanlama ile öğrenci yazılı ürünleri” yazma becerisinde başarı durumunu saptamaya yönelik iken “çeşitli ölçekler” sürecin duyuşsal boyutunu ortaya koymayla; “görüşme formları ve anketler” bu beceriye yönelik bilişsel ve duyuşsal içeriklere yer vermesiyle; “dokümanlar” ise öğretim materyallerini değerlendirmeye ilişkilidir.

Yöntemsel eğilimlerin bir diğer alt başlığı da veri çözümleme teknikleridir. Yazma eğitimi ile ilgili makalelerin veri çözümlemesinde en sık içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinin bu kadar sık kullanımı alanyazında mevcut durumun kendi doğası içinde betimlenmesiyle yetinildiği biçiminde yorumlanabilir. Nicel ve karma tabanlı yöntemli araştırmalarda ise nicel betimleme ile nicel ve nitel betimleme analizinin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Elde edilen bu bulgu yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kapsamında değerlendirilen akademik çalışmaların sonuçlarıyla uyumludur.

İncelenen makalelerin sonuçları “yazma materyallerine ilişkin, dilsel ve metinsel, olumsuz etmenler, olumlu katkı, ölçme değerlendirmeye” yönelik temalar kapsamında değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda da çalışmaların büyük çoğunluğunun yazma becerisinin gelişimine olumlu katkı sağlayan sonuçlar temasında yer aldığı belirlenmiştir. Yazma eğitiminin “dilsel ve metinsel özelliklerine ilişkin sonuçların” yer aldığı tema ile “yazma materyallerinin değerlendirilmesiyle elde edilen sonuçlar” teması makalelerde benzer sıklıkta kullanılmıştır. Her iki temada da bu sonuçların olumsuz özelliklerinin betimlendiği gözlemlenmiştir. Yazma becerisinin gelişimini olumsuz etkileyen etmenler ise “yazma kaygısını yaşama” ve “yazma becerisine ilişkin eğitimci ve öğrenci görüşlerinin elde edildiği sonuçlar” olarak sıralanmıştır. Son olarak yazma eğitiminde ölçme değerlendirmeye yönelik sonuçlarda ise geliştirilen ölçeklerin ve dereceli puanlama anahtarlarının başarısına odaklanıldığı gözlemlenmiştir. Bu çerçevede araştırma makalelerinin sonuç bölümleri bütüncül bir şekilde değerlendirildiğinde yazma becerisinde uygulanan model, teknik ve araç kullanımı ile yazma becerisinin gelişiminde olumlu katkıların ve ölçme değerlendirmeye yönelik başarılı girişimlerin var olduğu ortaya konmuştur. Öte yandan yazma sürecinde materyallerin eksikliği, zorlukların çeşitli kaynaklarının betimlenmesi ve öğrencilerin metin oluşturmada yaşadıkları dilsel ve metinsel problemlerin yer aldığı olumsuz durumları ortaya koyan çalışmalar da saptanmıştır. Elde edilen bu bulgu yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kapsamında değerlendirilen akademik çalışmalarda değinilmeyen bir alandır. Bu nedenle sonuç bölümüyle ilgili ortaya konan bu bulgular çalışmanın önemli yanlarından birini oluşturmaktadır.

ÖNERİLER

Ulaşılan sonuçlar özelinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisine yönelik akademik çalışmalar için şu önerilerde bulunulabilir:

- Yazma becerisinde odağın öğretim bilimsel hedeflere ulaşmanın yanı sıra öğrencilerin farklı yazma gereksinimlerine yanıt verebilecek düzeye taşınması gereklidir. Farklı öğrenci gruplarının farklı yazma ihtiyaçları (amaç odaklı, bağlamsal, dilbilimsel, bilişsel ve duyuşsal strateji) dikkate alınarak yazma eğitimi verilmesi alana katkı sunabilir.
- Temel düzeyde hazırlanan değerlendirme ölçütlerinin orta ve ileri düzey ile desteklenmesi bu ölçütlerin bütüncül bir şekilde kullanımına ve değerlendirilmesine olanak sağlayabilir.
- Ürün temelli yazma çalışmalarının yanı sıra süreç ve tür temelli yazma çalışmalarına ağırlık verilmesi yazma sorunlarının çözülmesine katkı sağlayabilir.
- Nitel araştırmaların yanı sıra nicel ve karma araştırma sayılarının artırılması önemlidir. Uygulamalı çalışmaların daha büyük örneklemeler aracılığıyla yapılması yazma eğitime olumlu katkılar sunacaktır.
- Yazma becerisi üzerine çalışmaların bireysel farklılıkların diğer türleri kapsamında çeşitlendirilmesi bu becerinin geliştirilmesi açısından önemli ve gereklidir. Bu nedenle araştırmalarda kaygı dışında “motivasyon (güdü), tutum, öğrenci stratejileri ve öğrenci yazma biçimleri” gibi bireysel farklılıkları temel alan araştırmaların da yapılması alana farklı bakış açıları kazandıracaktır. Örneğin yazma becerisinde öğrencilerin kullandıkları stratejilerin belirlenmesi bu alanda hazırlanacak materyallere de yol gösterecektir.
- Yazma becerisinde iletişimsel, işbirlikçi, yaratıcı, belgeleme ve etkileşimli özellikli araçların kullanımı önemlidir (Ducate ve diğ., 2011). Bu nedenle web 2.0 teknolojisinde bu araçları içeren uygulamaların yazma becerisinde kullanımı bu becerinin metin oluşturma (görsel, sesel ve yazılı), dijital okuryazarlık, anında dönüt verme gibi boyutlarla ilişkisinin ortaya konmasında yararlı olacağı düşünülmektedir.
- Ülkemizde Türkçe öğrenen uluslararası öğrencilerin her yaş grubunda olduğu dikkate alınarak çalışmaların yürütülmesi daha kapsayıcı sonuçların elde edilmesine olanak sağlayacaktır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yükseköğretim düzeyiyle sınırlı olmayıp ilk ve orta öğretim düzeyindeki öğrencilerin yazma alışkanlıkları, sorunları ve gereksinimleri üzerine çalışmaların eklenmesi genişletilmesi gerektiği düşünülmektedir. Böylelikle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili plan ve politikaların Milli Eğitim Bakanlığı çerçevesinde değerlendirilmesine olanak sağlayabilir.

Etik Kurul Onayı

Bu çalışmada etik kurul onayı gerektiren insan veya hayvan denekleri kullanılmamıştır. Araştırma, kamuya açık veri setleri, literatür taramaları veya teorik analizler üzerinden yürütülmüştür. Etik kurallar gereği, araştırma sürecinin her aşamasında akademik dürüstlük ve bilimsel etik kurallara tam uyum sağlanmıştır. Bu nedenle, etik kurul onayı gerekmemiştir.

Yazar Katkıları

Araştırma Tasarımı (CRediT 1)

Veri Toplama (CRediT 2)

Araştırma - Veri Analizi - Doğrulama (CRediT 3-4-6-11)

Makalenin Yazımı (CRediT 12-13)

Metnin Tashihi ve Geliştirilmesi (CRediT 14)

Finansman

Çalışma herhangi bir finansal destek almamıştır.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması yoktur.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SDG)

Bu çalışma “Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları: 4 Nitelikli Eğitim” başlığı altındaki 4. 7. maddesinde yer alan “2030’a kadar sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir yaşam tarzları için eğitim, insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, barış ve şiddete başvurmama kültürünün geliştirilmesi, **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisi: Bir Meta-Sentez Çalışması** dünya vatandaşlığı ve kültürel çeşitliliğin ve kültürün sürdürülebilir kalkınmaya katkısının takdiri yoluyla bütün öğrenciler tarafından sürdürülebilir kalkınmanın ilerletilmesi için gereken bilgi ve becerinin kazanımının sağlanması” ifadesini desteklemektedir. Çünkü bu makale yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi ile ilgili çalışmaların analizine odaklandığı için hem Türkçe öğretiminin hem de yazma eğitiminin daha nitelikli olmasına katkı sağlamaktadır. Yabancı dil öğretiminin sürdürülebilir bir yaşamın en önemli gereklerinden biri olması ile eğitim, insan hakları ve kültürel çeşitliliklere destek olunmaktadır.

REFERENCES

- Aljaradat, Y. İ. M. ve Yıldız, D. (2024). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili makaleler üzerine bir inceleme: Yöntemsel eğilimler. *Edutech Research*, 2(1), 1-16.
- Aminah, M. ve Supriadi, T. F. (2023). Writing difficulties faced by English foreign language students. *Jurnal Ilmiah Hospitality*, 12(1), 253-262.
- Arıcı, A. F. ve Günaydın, Y. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik bir kaynakça denemesi. M. Başaran, S. Aydın, T. Özbek ve M. Erol (Editörler) *VI. Yıldız Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı* içinde (ss. 9- 29). Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Aspfors, J., ve Fransson, G. (2015). Research on mentor education for mentors of newly qualified teachers: A qualitative meta-synthesis. *Teaching and Teacher Education*, 48, 75-86.
- Ayrancı, B. (2019). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretiminde kültür aktarımı alanında yapılan lisansüstü tezlerin analizi ve değerlendirilmesi. *Söylem Filoloji Dergisi*, 4(2), 446-454.
- Baki, Y. (2019). Yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki araştırma eğilimleri. *International Journal of Language Academy*, 7(3), 22-41.
- Baş, T. ve Akturan, U. (2017). *Sosyal bilimlerde bilgisayar destekli nitel araştırma yöntemleri*. Güncellenmiş ve Genişletilmiş 3.Baskı. Seçkin.
- Biçer, N. (2017). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yayınlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, 236-247.
- Biçer, N. ve Alan, Y. (2019). Türk soylulara Türkçe öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Fırat University Journal of Social Sciences*, 29(1), 143-157.
- Bülbül, A. ve Karakaş, B. (2024). Uluslararası öğrencilerin yazılı metinlerinde tutarlılık görünüşleri. *Dil Dergisi*, 175(2), 116-148.
- Büyükkız, K. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203-213.
- Council of Europe. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge University. Erişim tarihi: 15.10.2025 Erişim adresi: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/>
- Council of Europe (2020) *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume*. Strasbourg: Council of Europe. Erişim tarihi: 15.10.2025 Erişim Adresi: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languageslearning-teaching/16809ea0d4>
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çelebi, C., Ergül, E., Usta, B. ve Mutlu, M. (2019). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. *Temel Eğitim Dergisi*, 1(3), 39-52.
- Çetin, B. (2017). İletişimsel edinç ve yabancı dil olarak Türkçede dilbilgisi öğretimi. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(6), 179-196. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11565>.
- Çiftçi, Ö. ve Demirci, R. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili bir kaynakça denemesi. *Turkish Studies*, 13, 28.

- Demir, K. ve Özdemir, A. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki bilimsel makalelere bakış. *Electronic Turkish Studies*, 12(14), 105-120.
- Dilber, N. Ç. (2018). Yabancılar Türkçe öğretimi üzerine yazılan kaynak kitaplara ilişkin bir inceleme. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 111-128.
- Ducate, L. C., Anderson, L. L. ve Moreno, N. (2011). Wading through the world of wikis: An analysis of three wiki projects. *Foreign Language Annals*, 44(3), 495-524
- Erdem, İ. (2009). Yabancılar Türkçe öğretimiyle ilgili bir kaynakça denemesi. *Turkish Studies*, 4(3), 888-937.
- Erdem, M. D., Gün, M., Şengül, M. ve Özkan, E. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış bilimsel makalelerde geçen anahtar sözcüklere ilişkin bir içerik analizi. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 34(1), 213-237. <https://doi.org/10.7822/omuefd.215246>.
- Ergül, E., Mutlu, M., Usta, B. ve Çelebi, C. (2019). Türkiye’de yabancılar Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. *Temel Eğitim*, 1(3), 39-52.
- Eryılmaz, R. (2024). Yabancı ve ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde Türk dizi ve filmleri: Bir meta-sentez çalışması. *TRT Akademi*, 9(22), 888-909. <https://doi.org/10.37679/trta.1519600>
- Erol, S. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde söz varlığı ve sözcük öğretimi üzerine bir değerlendirme: 1981-2021 lisansüstü tezler. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 6(1), 103-120.
- Giarelli, E. ve Tulman, L. (2003). Methodological Issues in the use of published cartoons as data. *Qualitative Health Research*, 13, 945-956.
- Göçer, A., Tabak, A. G. G. ve Coşkun, A. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kaynakçası. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (32), 73-126.
- Graham, S., Harris, K. R. ve Santangelo, T. (2015). Based writing practices and the common core: Meta-analysis and meta-synthesis. *The elementary school journal*, 115(4), 498-522.
- Gülden, B. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin kültürel boyutunu ele alan çalışmaların incelenmesi: meta-sentez çalışması. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 15-44.
- Güleç, E. ve Özdemir, M. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kaynakça çalışması-I. *Çukurova Araştırmaları Dergisi*, (10), 31-56. <http://dx.doi.org/10.18560/cukurova.43139>
- Güleç, E. ve Özdemir, M. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kaynakça çalışması-II. *Çukurova Araştırmaları*, 7(1), s. 1-24.888-937. <http://dx.doi.org/10.29228/cukar.43178>
- Günaydın, H. R. ve Bozkurt, B. Ü. (2023). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yanlışları: Büyük Resim. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(3), 1090-1118.
- Hoon, C. (2013). Meta-synthesis of qualitative case studies: An approach to theory building. *Organizational research methods*, 16(4), 522-556.
- Hyland, K. (2019). *Second language writing (2nd ed.)*. Cambridge University.
- Kansızoğlu, N. ve Bekiroğlu, N. (2023). Kelime öğretimi alanında yapılan lisansüstü tezlere ilişkin bir meta-sentez çalışması. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (Özel Sayı 1 (Cumhuriyetin 100. Yılına)), 932-983.
- Karagöz, B. ve Şeref, İ. (2020). Yazma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir inceleme: Web of Science

- veri tabanında eğilimler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 67-86.
- Kaya, M. ve Avşar, A. (2024). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin sadeleştirme üzerine yapılan çalışmalar üzerine bir inceleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(2), 476-492.
- Kemiksiz, Ö. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları üzerine yapılan araştırmaların eğilimleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(Özel Sayı), 34-56.
- Klimova, B. F. (2014). Constraints and difficulties in the process of writing acquisition. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 122, 433-437.
- Küçük, S. ve Kaya, E. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili hazırlanan tezlerde geçen anahtar kelimelere yönelik içerik analizi. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(5), 442-456.
- Leary, H. ve Walker, A. (2018). Meta-analysis and meta-synthesis methodologies: Rigorously Ppecting together research. *TechTrends* 62, 525–534. <https://doi.org/10.1007/s11528-018-0312-7>
- Maden, S. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin analizi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 90-102.
- Maden, S. ve Önal, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 42-56.
- Matsuda, P. K. (2003). Second language writing in the twentieth century: A situated historical perspective. B. Kroll (Ed.) *Exploring the dynamics of second language writing*, içinde (s.15-34), Cambridge University.
- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G. ve Group*, P. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: The PRISMA statement. *Annals of internal medicine*, 151(4), 264-269. <https://doi.org/10.7326/0003-4819-151-4-200908180-00135>
- Okumuş Ceylan, N. (2019). Student perceptions of difficulties in second language writing. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 15(1), 151-157.
- Reid, J. (2002). Writing. Ronald Carter and David Nunan (Eds). *The Cambridge guide to teaching English to speakers of other languages*, içinde (s. 28-33), Cambridge University.
- Sandelowski, M., Barroso, J. ve Voils, C. I. (2007). Using qualitative metasummary to synthesize qualitative and quantitative descriptive findings. *Research in nursing & health*, 30(1), 99-111.
- Siddaway, A. P., Wood, A. M. ve Hedges, L. V. (2019). How to do a systematic review: A best practice guide for conducting and reporting narrative reviews, meta-analyses, and meta-syntheses. *Annual Review of Psychology*, 70, 747-770. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010418-102803>
- Şencan, H. (2005). *Güvenilirlik ve geçerlilik*. Seçkin.
- Şimşek, B., Akbulut, S. ve Koparan, B. (2023). Yazma becerisini geliştirmeye yönelik yazılan makalelerin incelenmesi. *Turkish Academic Research Review*, 8(3), 1217-1235.
- Toker, A. (2022). Bir araştırma metodolojisi olarak sistematik literatür incelemesi: Meta-sentez yöntemi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 313-340.
- Türkben, T. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2464-2479.

- Uysal, A. ve Zorpuzan, S. (2021). Yabancılar Türkçe öğretiminde yazma becerisinin eğitimi üzerine değerlendirme. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 6(2), 251-283.
- Uzdu-Yıldız, F. ve Çetin, B. (2020). Errors in written expressions of learners of Turkish as a foreign language: A systematic review. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 16(2), 612-625. <https://doi.org/10.17263/jlls.759261>.
- Ülbeği, H. ve Çiftçi, P. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hazırlanmış makale ve bildiriler. *Bezgek Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2(2), 113-126.
- Walsh, D. ve Downe, S. (2005). Meta-synthesis method for qualitative research: A literature review. *Journal of advanced nursing*, 50(2), 204-211.
- Yalap, H. ve Bakal, R. E. (2022). Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitapları incelemesi odaklı lisansüstü çalışmalar üzerine bir değerlendirme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(3), 2305-2350.
- Yıldız, D. (2016). Uluslararası dil dergilerinde yayımlanan makalelerin amaç/konu ve yöntem açısından incelenmesi. *GEFAD*, 36(2), 399-425.
- YÖK (2025). Yükseköğretimde uluslararasılaşma strateji belgesi: 2024-2028. Erişim tarihi: 05.04.2025. Erişim adresi: <https://eski.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2025/yuksekogretimde-uluslararasılaşma-strateji-belgesi-2024-2028.pdf>

Ek-1 Makale Kodlaması

Makale No	Makale Bilgisi
M1	Çetinkaya ve Hamzadayı (2014), Sesbirimsel metin diktesi uygulamalarının A2 düzeyindeki öğrencilerin yazma becerileri üzerindeki etkisi
M2	Kalfa (2014), Yabancılar Türkçe öğretiminde temel düzeydeki öğrencilerin eğitsel oyunlarla yazma becerilerinin geliştirilmesi
M3	Yılmaz (2014), Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 2 ders kitabı yazma etkinlikleri üzerine bir inceleme
M4	Aytan ve Tunçel (2015), Yabancı dil olarak Türkçe yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi çalışması
M5	Karabayır ve Derzinevesi (2015), Yabancılar Türkçe öğretiminde tartışmacı metinlerin kullanımı
M6	Maden, Dincel ve Maden (2015), Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma kaygıları
M7	Çetinkaya, Bayat ve Alaca (2016), Yabancı dil olarak Türkçe öğretim sürecinde yazılı düzeltme geribildirimleri ve öğrencilerin edimsel çıkarımları
M8	Takıl (2016), Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisini geliştirmeye yönelik bir eylem araştırması: Döngüsel yazma etkinliği
M9	Baş ve Turhan (2017), Yabancılar Türkçe öğretiminde yazma becerisine yönelik web 2.0 araçları: Poll Everywhere örneği
M10	Boylu, Güney ve Özyalçın (2017), Yanlış çözümleme yaklaşımına göre Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarının değerlendirilmesi
M11	Demirkıran ve Heppinar (2017), Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde “metin türü odaklı açıklayıcı metin yazma modeli”
M12	Ercan ve Akpınar (2017), Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin yazılı anlatımlarına ilişkin görüşleri
M13	Erdil (2017), Yabancı öğrencilerin Türkçe yazma becerisine karşı öz yeterlik algıları
M14	Memiş (2017), Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde kullanılmak üzere geliştirilen dil bilgisi materyallerinin akademik başarı ve yazma becerisi üzerindeki etkisi
M15	Önder ve Uzdü Yıldız (2017), Türkçe öğrenen yabancıların yazılı anlatım yanlışlarının çözümlenmesi
M16	Şen ve Boylu (2017), Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere yönelik yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi
M17	Tiryaki (2017), Yabancılar Türkçe öğretiminde öğrencilerin metin oluşturma becerilerinin ve sorunlarının belirlenmesi
M18	Ayan ve Dilidüzgün (2018), Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde orta düzey yazma etkinliklerinin iletişimsel yaklaşım bağlamında değerlendirilmesi
M19	Çekici (2018), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan Yedi İklim ve İstanbul ders kitaplarında yazma görevleri
M20	Gezer ve Kıymık (2018), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Arap dilli öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinde karşılaştıkları güçlüklerle ilişkin bir çözümleme
M21	Karakoç Öztürk ve Erdem (2018), Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazdıkları öyküleyici metinlerin bağdaşıklık görünümünün incelenmesi
M22	Karakuş Tayşi (2018) Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere yönelik yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması
M23	Yaylı ve Yaylı (2018), Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi (Yedi İklim Türkçe örneği)
M24	Barış ve Şen (2019), Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma kaygısı
M25	Demiriz ve Okur (2019), Türkçe öğretiminde yazma öğretimine akademik Türkçe aşamasında yabancı öğrenciler üzerinden bir bakış
M26	Fidan (2019), Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazılı anlatım metinlerinin yazım ve noktalama kuralları yönünden değerlendirilmesi
M27	Gücüyeter ve İskender (2019), Yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretiminde anlık mesajlaşma programlarının kullanımı: Whatsapp uygulaması örneği
M28	Gültutan ve Kan (2019), Türkiye’de ilköğretim gören Suriyeli öğrencilerin yazma becerisine ilişkin öğretmen görüşleri
M29	Kara ve Çiftçi (2019), Türkiye’deki Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretiminde çağrışım tekniği kullanımının yazma becerisine etkisi
M30	Kılıç Avan ve Kalenderoğlu (2019), Yabancı uyruklu ilköğretim öğrencilerinin yazma becerisi

	özyeterliliklerinin belirlenmesi: Kastamonu örnekleme
M31	Özdemir (2019), Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma kaygılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi
M32	Öztürk ve Alan (2019), 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modelinin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma becerilerine etkisi
M33	Azizoğlu, Demirtaş Toraman ve İdi Tulumcu (2019), Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik yazma becerisi: karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri
M34	Aydın ve Cigerci (2020), Yabancılar Türkçe öğretiminde dijital hikâye anlatımının yazma kaygısına etkisi
M35	Çangal (2020), Yabancılar Türkçe öğretiminde sosyal medya kullanımının yazma becerisine etkisine yönelik öğrenici görüşleri
M36	Ekinci (2020), Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan yazma etkinliklerinin incelenmesi-bir ders kitabı analizi
M37	Ercan ve Akpınar (2020), Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin tutarlı metin yazma düzeylerinin incelenmesi
M38	Kana ve Güzel (2020), Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazılı anlatım metinlerinin sesli harflerin yazımı açısından değerlendirilmesi
M39	Koçak (2020), Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ders kitaplarındaki konu seçiminin yazma becerisine etkisi
M40	Sevim ve Abukan (2020), Yazmak için konuş modeli'nin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma becerilerine etkisi
M41	Uçar ve Kan (2020), Eğitici oyunların Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin yazma becerisine etkisi
M42	Aşçı (2021), yabancılar için Türkçe B2 düzeyi ders kitaplarındaki yazma alıştırmalarının iletişimsel yeti geliştirme açısından incelenmesi
M43	Dalgacı ve Büyükkiz (2021), Geri bildirim olarak çoklu değerlendirme yaklaşımının Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazma becerisine etkisi
M44	İltar (2021), Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin C1 yazma sınavındaki dil bilgisi hatalarının düzeylere göre dağılımı
M45	Kadan ve Arı (2021), Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi tutum ölçeği: bir ölçek geliştirme çalışması
M46	Şimşek ve Erdem (2021), Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi ve kazanım ilişkisi
M47	Aksak Gönül ve Ekti (2022), Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisini değerlendirici ölçme araçlarının hazırlanması
M48	Aktaş (2022), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yazma becerisi için dijital yazma asistanları önerisi
M49	Dalioğlu (2022), Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B2 düzeyindeki öğrencilerin yazılı anlatımlarında düşünceyi geliştirme yollarını kullanım durumları
M50	Eroğlu (2022), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dijital öykülerin yazma becerisinde kullanılabilirliği üzerine: Kuramsal bir çalışma
M51	Geçici (2022), Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında yazma etkinlikleri: Yazmayı nasıl öğretiyoruz?
M52	Göktaş ve Aksak Gönül (2022), yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin yazma becerisinde geribildirim alışkanlıkları
M53	Harmankaya, Sallabaş ve Türker (2022), Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten ve öğrenenler için A2 düzeyi yazma becerisi dereceli puanlama anahtarı geliştirme çalışması
M54	İltar ve Karataş (2022), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde anlatmaya/göstermeye dayalı metinler için yazma becerisi dereceli puanlama anahtarı
M55	Kocaman Gürata (2022), uluslararası öğrencilerin Türkçe akademik yazma ihtiyaçlarına ilişkin uzman görüşleri
M56	Korkmaz (2022), Yedi İklim yabancılar Türkçe öğretim seti temel seviye z-kitap'ın yazma becerisi açısından incelenmesi
M57	Tekin ve Sallabaş (2022) Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A2 seviyesi yazma becerisine yönelik analitik rubrik geliştirme
M58	Tiryaki ve Zini (2022), Yabancılar Türkçe öğretiminde paragraf yazmada teknoloji kullanımı
M59	Demir Yıldırım ve Aydın (2023), Yazılı etkileşim becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinliklerin dil öğretimi kitaplarına yansması: Karşılaştırmalı bir inceleme
M60	Doğan ve Demirel (2023), Türkçenin yabancı / ikinci dil olarak öğretiminde yazma becerisinin

	geliştirilmesine ilişkin öğretmen görüşleri ve inançları
M61	Kocayanak (2023), Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi
M62	Kurtoğlu, Toğrul ve Bayat (2023), Yazma becerilerinin geliştirilmesi için kullanılan web 2.0 araçları hakkındaki öğrenci görüşleri: Wooclap örneği
M63	Mansur ve Arıcı (2023), Yabancılar Türkçe öğretiminde B2 düzeyinde yazma becerisinin hata kodları ile okunması
M64	Özşavlı (2023), Akran geri bildiriminin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma becerisine etkisi
M65	Seçkin Polat ve Dilidüzgün (2023), Etkileşimli okuma etkinliklerinin yabancılar Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerisine etkisi
M66	Serpen ve Üstten (2023), Dönüt verme uygulamalarının yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yazma becerisine etkisi
M67	Şimşek (2023), Ana dili Kazak Türkçesi olan öğrencilerin Türkçe öğrenim sürecinde yazma becerileri sorunları
M68	Türkmen (2023), Yabancılar Türkçe öğretiminde yanlış çözümlemesi yöntemiyle yazma becerisinin gelişiminin boylamsal incelenmesi
M69	Süğümlü ve Bakdemir (2023), Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi sürecinin değerlendirilmesi: öğretici deneyimleri ve görüşleri
M70	Yorgancı, Harmanakaya ve Taşkın (2023), Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dilekçe yazma becerilerinin incelenmesi
M71	Aydoğdu ve Okur (2023), Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde cümle piramidi tekniğinin yazma eğitiminde kullanımı
M72	Bulut, Bulut ve Dincel (2024), Fars kökenli İranlıların yabancı dil olarak Türkçe öğretimi B1 seviyesinde edat ve bağlaçlarla ilgili sözdizimsel yazma sorunları
M73	Bülbül ve Karakaş (2024), Uluslararası öğrencilerin yazılı metinlerinde tutarlılık görünüşleri
M74	Hamaratlı ve Aliyeva Çınar (2024), Metin türü temelli yazma eğitiminin Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazma başarısına etkisi
M75	Keskin (2024), Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik ölçme odaklı etkinlikler
M76	Kır (2024), Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmeye yönelik bir web aracı: Pixton
M77	Okyay ve Ekti (2024), Yabancı/İkinci dil olarak Türkçe öğretiminde temel seviyede yazma becerisi değerlendirme ölçütlerine ilişkin puanlama anahtarı örneği
M78	Özsoy ve Baş (2024), “Mektup arkadaşlığı” uygulamasıyla yazma becerisinin geliştirilmesi: 6. sınıftaki yabancı öğrenciler üzerine bir eylem araştırması
M79	Suroğlu Sofu ve Demirkol (2024), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yazma becerisini geliştirmeye yönelik bir araştırma
M80	Erdil, (2024), Türkçe okutmanlarının yabancı öğrencilerin Türkçe yazma becerisine karşı öznel algıları

EXTENDED ABSTRACT

Writing constitutes one of the four fundamental language skills in foreign or second language pedagogy. As a productive skill, it enables individuals to articulate their thoughts, emotions, and knowledge of the world in the target language. With the recognition of writing as a distinct discipline in the context of foreign or second language education, a range of instructional approaches has emerged, including structural, functional, genre-based, content-focused, process-oriented, and descriptive frameworks (Hyland, 2019, p. 3). These approaches have led to the development of diverse methods, techniques, and instructional materials, which have in turn informed further research on the instruction and acquisition of writing skills. Research in this field focuses on achieving proficiency in writing and responding to a range of learner needs, while also addressing challenges stemming from multifaceted factors. This progression underscores the dynamic nature of foreign or second language education as it adapts to emerging needs, challenges, and new theories or models (Çetin, 2017).

This study aims to present a systematic review of the literature concerning writing skills in the teaching of Turkish as a foreign language. The evaluation and synthesis of existing research are critical for identifying significant trends and emerging research areas within the broader context of foreign or second language education. Within this framework, literature reviews relating to the teaching of Turkish to non-native speakers contribute meaningfully to scientific knowledge and encourage the development of novel perspectives. The scholarship in this area predominantly falls into two categories: (i) bibliographic and classification studies, and (ii) evaluative works that delineate research trends (Baki, 2019, pp. 23–24). The literature indicates that meta-synthesis studies concerning writing in the context of teaching Turkish as a foreign language are both quantitatively and qualitatively limited. Furthermore, the absence of a comprehensive and systematic evaluation has been noted. Accordingly, this study undertakes a systematic examination of academic research on writing skills within Turkish as a foreign language instruction, seeking to elucidate prevailing trends, methodological orientations, and thematic emphases within the field.

This research adopts the qualitative method of meta-synthesis, an advanced form of content analysis that systematically examines qualitative studies to identify themes, trends, and gaps (Sandelowski et al., 2007). This exploratory, inductive design synthesizes findings from related studies to generate generalizable results, informing research, theory, and practice (Walsh & Downe, 2005; Leary & Walker, 2018; Hoon, 2013). Meta-synthesis interprets data to produce new insights, rather than merely summarizing results. In applied fields such as language education, synthesizing studies from varied contexts provides concrete implications for instructional improvement. Following meta-synthesis procedures, the research question and objectives were established, and 80 articles (published between 2014 and 2024) focused on writing in teaching Turkish as a foreign language were selected. These articles underwent interpretive content analysis. Coding at formal and content levels was performed by the researcher, with the coding protocol independently reviewed by a field expert to ensure reliability and validity.

The findings are structured around three principal dimensions: thematic distributions, methodological orientations, and research outcomes. Thematic analysis identified recurring topics, including evaluations of writing activities in textbooks, error analyses, writing anxiety, the development of assessment instruments, perspectives on writing skills, and the application of various techniques, models, and tools that influence writing processes. Among these, the application of techniques, models, and tools constituted the most frequently investigated subject, while writing anxiety was the least explored. Despite variation in topic frequency, the overarching trend in the literature centers on evaluating the effectiveness of pedagogical objectives (Matsuda, 2003).

Methodological analysis demonstrates the predominance of qualitative research designs within the corpus, with quantitative and mixed-methods research comprising a smaller subset. Research participants were predominantly Turkish preparatory students at TÖMER centers, with data chiefly derived from student-written texts. Content analysis emerged as the principal data analysis technique. These methodological patterns underscore the limitations present in the field and highlight the necessity for greater methodological diversity in future inquiries.

Outcome analysis classified study findings into four categories: linguistic and textual characteristics of writing, adverse factors, positive contributions, and assessment-related findings. While numerous studies have reported the beneficial effects of specific models, techniques, and tools on writing skill development, a considerable proportion have also addressed deficiencies, limitations, or adverse factors. Collectively, 48.75% of

the studies reported positive outcomes, whereas 51.25% identified challenges or inadequacies.

In summary, this meta-synthesis provides a comprehensive analysis of current research trends in writing skills for the teaching of Turkish as a foreign language. The results yield substantive implications for both practitioners and scholars, delineating prospective avenues for future investigation and highlighting the importance of methodological diversification and the incorporation of innovative pedagogical approaches.